

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Jorika Němcová

**Charakteristika subjektu zájmové samosprávy na
konkrétním příkladu České advokátní komory**

Diplomová práce

Olomouc 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Charakteristika subjektu zájmové samosprávy na konkrétním příkladu České advokátní komory vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci 23. března 2015

.....
Jorika Němcová, v.r.

Poděkování

Nyní bych ráda poděkovala vedoucí mé práce, JUDr. Kateřině Frumarové, Ph.D. za odborné, vstřícné a milé vedení a cenné rady. Dále bych ráda poděkovala celé mé rodině, zejména mamince, za dlouholetou a vytrvavající podporu při mém studiu.

Obsah

1. Úvod	5
2. Organizace veřejné správy v České republice	7
2.1. Veřejná správa a veřejný zájem	7
2.2. Státní správa versus samospráva	7
2.3. Ústavní základy organizace samosprávy	8
2.3.1. Územní samospráva	9
2.3.2. Zájmová samospráva	10
2.4. Samospráva, zájmová samospráva	11
3. Veřejnoprávní korporace, Česká advokátní komora	13
3.1. Veřejnoprávní korporace jako subjekt veřejné správy	13
3.2. Česká advokátní komora jako stavovská organizace, projevy principu decentralizace a subsidiarity veřejné správy	16
3.2.1. Česká advokátní komora jako právnická osoba veřejného práva	16
3.2.2. Princip decentralizace veřejné správy, České advokátní komora jako „správní orgán“	18
3.2.3. Projev subsidiarity veřejné správy na České advokátní komoře	22
4. Členství v České advokátní komoře jako projev exkluzivity osobního účastenství ve VPK	25
4.1. Povinné členství v ČAK-u- zápis do seznamu advokátů	26
5. Autonomní normotvorba zájmové samosprávy a stavovské předpisy České advokátní komory	36
5.1. Statutární předpisy	36
5.2. Charakteristika stavovských předpisů ČAK-u	38
6. Dohled nad výkonem zájmové samosprávy v advokacii	41
6.1. Dohled Ministerstva spravedlnosti nad ČAK-em	41
6.2. Dohled ČAK-u nad výkonem advokacie	43
6.2.1. Disciplinární delikty a kárné řízení před ČAK-em	43
6.2.2. Etický kodex advokáta (s důrazem na slušnost a poctivost)	45
6.2.3. Koncipientura jako příprava na budoucí povolání advokáta	46
7. Finanční a hospodářská nezávislost zájmové samosprávy a financování České advokátní komory	50
8. Organizační struktura zájmových samospráv a orgány České advokátní komory	53
9. Závěr	55

Seznam použitých zdrojů	59
Abstrakt	66
Klíčová slova:	66

1. Úvod

Hlavním cílem mé diplomové práce je aplikovat teoretické poznatky o zájmové samosprávě, tedy její definiční znaky s tím, že bude podrobně pojednáno o tom, jak se který znak konkrétně projevuje na jednom z největších samosprávných subjektů v ČR, České advokátní komoře. Účelem této práce je tedy navázat na teorii správního práva a poukázat na to jakým způsobem je vyjádřena v praxi.

Tomuto záměru odpovídá i struktura jednotlivých kapitol. V první řadě bylo nezbytné vymezit základní pojmy jako je veřejná správa a veřejný zájem, dále naznačit členění veřejné správy ve státě a ústavní zakotvení těchto institutů, což bylo učiněno v kapitole druhé. Následující kapitoly jsou pak vždy uspořádány tak, že vždy je definován jeden z pojmových znaků zájmové samosprávy, poté je tato teorie aplikována na fungování v České advokátní komoře, přičemž na závěr každé kapitoly je uvedeno jakési shrnutí, jak se teoretická charakteristika uplatňuje konkrétně. Systém kapitol odpovídá zásadě co kapitola, to definiční prvek zájmové samosprávy s příkladem na komoře.

Vzhledem k tomu, že část práce o advokátní komoře je zaměřena spíše prakticky, zařadila jsem do příslušných kapitol též ty, které řeší konkrétní aktuální problematiku v oblasti advokacie (např. prodlužování či neprodužování délky koncipientské praxe, dohled komory nad stavovskou etikou, úměrnost či neúměrnost finanční zátěže členů komory atd.).

Výstupem mé práce je pak přehledová tabulka, kde jsou uvedeny teoretické zásady definující zájmovou samosprávu spolu s praktickými dopady na komoru. Dále též úvaha o tom, v jakých oblastech se zdá zákonná úprava necelivá, kde by bylo do budoucna možné danou problematiku lépe upravit.

Z hlediska metodiky výzkumu jsem k naplnění výše uvedených cílů používala metodu analýzy, na základě které jsem identifikovala důležité a nutné vlastnosti společné pro veškerou profesní samosprávu (ony definiční znaky). Když jsem pak poznala jejich podstatu a zákonitost, aplikovala jsem je na Českou advokátní komoru prostřednictvím metody dedukce, kdy byly tyto obecné charakteristické rysy uplatněny na jednotlivých konkrétních příkladech jejího fungování.

Jelikož má práce je zaměřena na aktuální stav v oblasti činnosti České advokátní

komory jako subjektu zájmové samosprávy, nejsou její součástí např. historicko-právní vývoj České advokátní komory. Z časového hlediska je tedy téma pojato od roku 1997, k němuž datujeme vznik současné komory.¹

Co se týče zhodnocení dostupných zdrojů k této problematice, v oblasti teorie správního práva k definičním znakům zájmových samospráv je literatura poměrně bohatá. Ovšem musím poukázat na tu skutečnost, že poměrně větší část odborných textů se zabývá převážně samosprávou územní, zájmová samospráva je v tomto ohledu opomíjena. Zdrojů k problematice související již s Českou advokátní komorou ovšem není tak mnoho. Za stěžejní v tomto směru považuji komentář k zákonu o advokacii, který jako jediný zdroj poskytuje komplexní přehled o fungování samosprávy v oblasti advokacie. I zde musím říci, že odborná literatura spíše pojednává o advokacii jako o profesi, případně se zabývá postavením advokátů. Činnost komory v oblasti fungování veřejné správy advokacie je opět do značné míry opomíjena.

Domnívám se, že pojednání o fungování České advokátní komory a jejím vlivu na své členy (výjimečně i nečleny)² a vliv na výkon advokátní profese je v současnosti velmi aktuální a diskutabilní tématem, proto se nyní pojd'me na toto téma blíže zaměřit.

¹ Blíže ke vzniku současné komory již v kapitole 3.2.1.

² Blíže ke členství kapitola 4.1 a 6.2.3.

2. Organizace veřejné správy v České republice

2.1. Veřejná správa a veřejný zájem

V prvé řadě je nezbytné vymezit pojem veřejná správa. Správa v obecném slova smyslu znamená určité vedení, případně péči o něco s úmyslem dosáhnout určitého cíle, jde tedy o záměrnou činnost vykonávanou pro dosažení konkrétního účelu. Takto vymezenou správu můžeme rozdělit na **správu soukromou** (např. správa podniku za účelem dosažení zisku, když u soukromé správy se jedná vždy o účel soukromý) a **správu veřejnou**. U veřejné správy je vždy cílem tzv. *veřejný zájem*, který má vždy vyšší hodnotu než zájem soukromý. Z tohoto důvodu je pak veřejná správa oproti správě soukromé více omezená, respektive vázaná zákonem.³

Obecná definice veřejného zájmu pak nikde exaktně vymezena není, neboť se jedná o neurčitý právní pojem. Můžeme ovšem říci, že to co je obecně prospěšné pro nositele blíže neurčené, ale alespoň rámcově determinovatelné, je veřejný zájem, tedy veřejný zájem okruhu osob či společenství, jinými slovy zájem „veřejnosti.“⁴ Je nutné poznamenat, že některé zákony se pokoušejí veřejný zájem v určitém oboru blíže vymezit (jiný veřejný zájem bude např. v oblasti dopravy než v oblasti léčitelství, ovšem oba tyto zájmy budou obecně prospěšné).

2.2. Státní správa versus samospráva

Veřejná správa se dále člení na **státní správu a samosprávu**, přičemž kritériem tohoto členění je povaha nositele veřejné moci. Ve státní správě je veřejná správa vykonávána buď přímo orgány státu, tzv. *přímá státní správa* (např. ministerstva), nebo je výkon veřejné správy přenesen na subjekt, který je odlišný od státu, pak hovoříme o *nepřímé státní správě*. Při výkonu nepřímé státní správy dochází k výkonu veřejné správy na základě tzv. přenesené působnosti.⁵ Tato působnost může být delegována buď na veřejnoprávní korporace (např. orgán obce, který bude v přenesené působnosti vykonávat nepřímou státní správu)⁶, nebo

³ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3. vydání. Praha: ASPI- Wolters Kluwer, 2013, s. 18-20.

⁴ PRŮCHA, Petr. *Správní právo obecná část*. 8. vydání. Brno: Doplněk, Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2012, s. 55.

⁵ SLÁDEČEK: *Obecné správní právo*, s. 20.

⁶ Např. vedení matričních knih dle zák. č. 300/2001 Sb., zákon o matrikách, jménu a příjmení, ve znění pozdějších předpisů, přičemž matričním úřadem je obecní úřad obce s rozšířenou působností

může být v souladu se zákonem propůjčená soukromé osobě fyzické (např. lesní stráží)⁷ či právnické (např. stanice měření emisí).⁸

Druhou nejdůležitější „větev“ veřejné správy tvoří **samospráva**. Jde o konkurenční správní subjekt vůči jiným nositelům veřejné moci, čímž podporuje dělbu moci ve státě, jelikož zabraňuje soustředění moci v jediném centru. Fungování samosprávy ve státě pak můžeme považovat za projev demokracie, neboť samospráva jako taková je přímý projev decentralizace výkonu veřejné moci.⁹

Hlavní rozdíl mezi státní správou a samosprávou spočívá v tom, že pokud je veřejná správa vykonávaná subjektem samosprávy, tento subjekt není hierarchicky podřízen státu, nýbrž je na něm nezávislý, neuplatní se zde typické vztahy nadřízenosti a podřízenosti tak jako u státní správy. Samosprávné veřejnoprávní korporace vykonávají Ústavou¹⁰ a zákony stanovený okruh úkolů veřejné správy, tedy veřejných úkolů, které na ně byly státem delegovány. Tuto činnost smějí vykonávat pouze v pravomoci jim svěřené zákonem, přičemž ji provádějí v tzv. **samostatné působnosti**.¹¹

Samospráva z hlediska veřejné správy nemůže být vykonávána soukromými fyzickými nebo právnickými osobami, neboť v tomto případě by se jednalo o tzv. správu soukromých záležitostí. Dle F. Weyra samospráva: „*stojí uprostřed mezi státní správou a správou soukromou, když se státní správou má společné, že je veřejnou (spravuje veřejné záležitosti) a soukromé se přibližuje tím, že spravuje své vlastní záležitosti.*“¹²

Vzhledem k tématu mé diplomové práce budou charakteristické znaky a dělení samosprávy podrobně rozvedeny v následujících kapitolách.

2.3. Ústavní základy organizace samosprávy

Z hlediska pramenů práva rozlišujeme vnitrostátní a mezinárodní prameny. Klíčovým ustanovením je pro toto členění čl. 10 Ústavy, který stanoví, že „*vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.*“ Pokud mezinárodní smlouva splňuje všechny uvedené požadavky (ty jsou blíže konkretizované čl. 49 Ústavy) má smlouva tzv. aplikační přednost před zákony, tj.

⁷ § 38 a násl. zák. č. 289/1995 Sb., lesní zákon, ve znění pozdějších předpisů

⁸ § 1 odst. 1 písm. e) zák. č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

⁹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. 1. vydání. Praha: Linde, 2007, s. 19.

¹⁰ Ústavní zákon ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

¹¹ HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo (obecná část)*. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 167.

¹² WEYR, František. *Teorie práva*. 1. vydání. Praha: Orbis, 1936, s. 310.

hierarchicky stojí nad zákony.¹³ Co se týče **mezinárodních smluv v oblasti samosprávy**, se jedná např. o **Evropskou chartu místní samosprávy**.¹⁴ Cílem charty bylo vytvořit evropský standard pro zajištění a ochranu místní samosprávy. Charta považuje místní samosprávu za základní znak demokratického státu, předpokládá její ústavní zakotvení a ústavní ochranu, samostatnost v hospodaření s vlastními prostředky a samostatnost při vytvoření organizačních struktur.¹⁵ Hlavním přínosem Charty je to, že ČR je jí od 1. září 1999 vázána a je proto povinna „zásadu místní samosprávy“ (*the principle of local self-government, le principe de l'autonomie locale*) uznat ve vnitrostátním zákonodárství (čl. 2).¹⁶

Evropská charta se zabývá pouze místní (územní) samosprávou, zájmová samosprávu nikterak neupravuje. V oblasti mezinárodních pramenů pak nenajdeme žádnou mezinárodní smlouvu, která by se věnovala samosprávě zájmové.

Nyní se pojdme zaměřit na ústavní zakotvení samosprávy z **pohledu vnitrostátních předpisů**. Jen pro přehlednost již zde uvádím, že samosprávu členíme na **samosprávu územní a samosprávu profesní**,¹⁷ proto budou následující podkapitoly strukturovány do dvou částí- samospráva územní a samospráva zájmová (někteří autoři jako např. V. Sládeček ještě rozlišují samosprávu ostatní, kam řadíme např. samosprávu Českého rozhlasu aj.).¹⁸

2.3.1. Územní samospráva

Právo na územní samosprávu je **ústavně zaručeno čl. 8 Ústavy ČR**.¹⁹ Z hlediska systematiky Ústavy je územní samospráva upravena v Hl. VII, kde je v čl. 99 uvedeno, že základní územní samosprávné celky jsou obce, vyšší územní samosprávné celky jsou kraje. Čl. 100 odst. 1 pak stanoví, že „*územní samosprávné celky jsou územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu.*“ Kraje jako vyšší územní samosprávný celek lze vytvořit a zrušit pouze ústavním zákonem. Územní samosprávné celky jsou veřejnoprávní korporace, které mají právo vlastnit majetek a hospodařit s ním dle vlastního rozpočtu. Stát pak může zasahovat do samosprávné činnosti obcí a krajů jen pokud to vyžaduje ochrana zákona a pouze způsobem stanoveným zákonem.²⁰ **Ústava tedy pracuje s pojmem**

¹³ SLÁDEČEK: *Obecné správní právo*, s. 52-53.

¹⁴ Evropská charta místní samosprávy, sdělení Ministerstva zahraniční věci č. 181/1999 Sb., ve znění sdělení č. 369/1999 Sb.

¹⁵ PAVLÍČEK, Václav a kol. *Ústavní právo a státověda. Díl 1, Obecná státověda*. 1. vydání. Praha: Linde, 1998, s. 333.

¹⁶ SLÁDEČEK, Vladimír, MIKULE, Vladimír, SYLLOVÁ, Jindřiška. *Ústava České republiky: komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2007, s. 66.

¹⁷ PRŮCHA: *Správní právo...* s. 184.

¹⁸ SLÁDEČEK: *Obecné správní právo*, s. 311.

¹⁹ Ústavní zákon ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

²⁰ Čl. 99- 101 Ústavního zákona ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

samospráva pouze z územního hlediska, zájmová samospráva jako taková nikde v Ústavě zmíněná ani upravena není, avšak není ani vyloučena.²¹

2.3.2. Zájmová samospráva

Ústavní zakotvení zájmové samosprávy pak tedy vyvozujeme z Listiny základních práv a svobod,²² konkrétně z preambule, kde je výslovně uvedeno, že usnesením se na této Listině navazujeme na „*obecně sdílené hodnoty lidství a na demokratické a samosprávné tradice našich národů.*“ V českých zemích tyto tradice vznikaly již v době Rakouska, rozvíjely se v obecních i zájmových samosprávách.²³ O vzniku samosprávy na našem území se začíná hovořit od vyhlášení obecního zákona ze dne 20. března 1849, od kdy se taktéž datuje vznik dvojkolejnosti veřejné správy. Důraz samosprávné tradice je pak zjevně dán historickými okolnostmi.²⁴

Čl. 21 odst. 1 Listiny pak stanoví, že občané **mají právo podílet se na správě veřejných věcí** přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců. Pojem veřejná věc sice není nikde v českém právním řádu definován, nicméně lze dovodit, že se jedná o věci veřejného, respektive obecního zájmu, o nichž se rozhoduje v rámci výkonu státní správy anebo samosprávy.²⁵ **Komentář ovšem dále nerozvádí, jestli se samosprávou rozumí i zájmová samospráva.** Z dikce celého čl. (o volebním právu a přístupu k veřejným funkcím) se domnívám, že je spíše zaměřen na samosprávu územní. Pokud se zamyslíme nad tím, jak se do svých funkcí dostávají jednotliví členové orgánů zájmových samospráv (nejčastěji volbu ze svých řad), domnívám se, že čl. 21 odst. 1 se zřejmě nebude vztahovat na stavovské organizace, neboť z logiky věci by bylo nepatřičné, kdyby členové samosprávných komor byli voleni „pouhými občany ČR“ neboť by zde vypadl prvek odbornosti, který je pro zájmovou správu charakteristický. **Zájmová samospráva z ústavního hlediska je tedy zakotvena „pouze“ v preambuli Listiny.**

Lze shrnout, že samospráva územní je zakotvena přímo v Ústavě, kdežto ústavní základy zájmové samosprávy pouze vyvozujeme z preambule Listiny. Na závěr považuji za důležité uvést, že veřejná správa, jakož i právnické osoby veřejného práva (veřejnoprávní korporace), jsou přímo z ústavního pořádku vázány při své činnosti základními právy

²¹ SLÁDEČEK, MIKULE, SYLLOVÁ: *Ústava České republiky: komentář*, s. 63.

²² Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů

²³ PAVLÍČEK, Václav, HŘEBEJK, Jiří a kol. *Ústava a ústavní řád České republiky: Komentář. 2. díl, Práva a svobody*. 2. vydání. Praha: Linde, 2002, s. 32.

²⁴ ŠIMÍČEK, Vojtěch. In WAGNEROVÁ, Eliška a kol. (ed). *Listina základních práv a svobod. Komentář*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2012, s. 51.

²⁵ Tamtéž, s. 498

uvedenými v Listině,²⁶ Listina tedy představuje stejně důležitý pramen práva jako Ústava a z hlediska hierarchie pramenů správního práva stojí společně s Ústavou na vrcholné úrovni.

2.4. Samospráva, zájmová samospráva

Zaměříme-li se na definici pojmu **samospráva**, existují různé přístupy, prostřednictvím kterých můžeme tento pojem vymežit. Mezi základní státopědné pojetí samosprávy patří teorie Jellineka, který charakterizuje samosprávu skrze aspekt politický, který stručně řečeno znamená, že veškerou veřejnou správu vykonávají osoby, které nejsou ve veřejné službě, respektive nejsou úředníky veřejné služby.²⁷ Politické pojetí samosprávy se dá tedy chápat jako forma účasti veřejnosti na veřejné správě. Mezi další základní přístupy k výkladu pojmu samospráva patří např. pojetí se zaměřením na ekonomický, sociologický a sociálně psychologický aspekt.²⁸ Nejvýznamnější je vzhledem k tématu mé diplomové práce **právní pojetí samosprávy**, které samosprávu charakterizuje jako **výkon veřejné správy subjektem odlišným od státu, tedy samosprávnou korporací**, tudíž se samospráva uskutečňuje relativně nezávisle na státní správě.²⁹

Samospráva zájmová, označovaná též jako **profesní**, je založena nikoli na společenství organizovaném podle území, ale především **na společném zájmu**. Na rozdíl od samosprávy územní není zakotvena v Ústavě (viz výše). Zpravidla se organizuje formou **veřejnoprávní korporace**. Zákon těmto korporacím jako subjektům veřejného práva může delegovat některé mocenské atributy, nikoli však pravomoc vydávat právní předpisy.³⁰

Nyní pouze uvedu znaky „obecné“ samosprávy a samosprávy zájmové, přičemž podrobná charakteristika toho kterého znaku je součástí následujících kapitol. V úvodu je nezbytné poznamenat, že znaky samosprávy jako takové („obecné“) jsou pro veškerou samosprávu (jak zájmovou tak územní) shodné, platí tedy v obou odvětvích stejně. Tyto obecné znaky se pak konkrétním způsobem projevují u té které samosprávy, hovoříme o tzv. specifických znacích zájmové či územní samosprávy, přičemž specifické znaky od sebe diferencují zájmovou a územní samosprávu. Vzhledem k tématu mé diplomové práce se nyní zaměřím pouze na samosprávu zájmovou, neboť územní samospráva není předmětem mé práce. Charakteristické znaky jsou následující:

²⁶ WAGNEROVÁ, ELIŠKA. Tamtéž, s. 22

²⁷ JELLINEK, Jiří (přeložil Břetislav Foustka). *Všeobecná státopěda*. 1. vydání. Praha: J. Laichter, 1906, s. 673.

²⁸ PAVLÍČEK: *Ústavní právo ...*, s. 335-337.

²⁹ HENDRYCH: *Správní právo ...* s. 141.

³⁰ HENDRYCH, Dušan a kol. *Právnícký slovník*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 1212.

SAMOSPRÁVA „obecná“	ZÁJMOVÁ SAMOSPRÁVA
1. Veřejnoprávní korporace jako subjekt veřejné správy	1. povinné členství ve VPK – exkluzivita osobního substrátu
2. Princip decentralizace státní moci a subsidiarity	2. Zřízení „zájmových“ komor zákonem
3. Hospodaření s vlastním majetkem- finanční nezávislost	3. Členské příspěvky
4. Nepodřízenost státním orgánům	4. Zásah do samosprávy jen na základě konkrétních ustanovení zákonů, kárná odpovědnost
5. Autonomní normotvorba	5. Statutární- stavovské předpisy

3. Veřejnoprávní korporace, Česká advokátní komora

3.1. Veřejnoprávní korporace jako subjekt veřejné správy

Jak již bylo výše uvedeno, veřejnoprávní korporace „*dále jen VPK*“ je druh právnické osoby, na kterou byl státem delegován výkon veřejné správy. VPK je tedy v tomto případě subjektem veřejné správy, tedy nositelem veřejných práv a povinností z toho vyplývajících. VPK je tzv. odvozený subjekt veřejné správy (neboť originárním, původním subjektem je vždy stát, který prostřednictvím zákonů deleguje určitá oprávnění na tyto VPK- ostatní subjekty). VPK tedy odvozují svoji subjektivitu od státu.³¹

V obecném pojetí se korporací rozumí sdružení osob za účelem sledování společného cíle, přičemž korporace vystupuje jako samostatný právní subjekt, na nějž se jako na celek vztahují práva a povinnosti, která se týkají veřejného zájmu. Můžeme tedy shrnout, **že VPK je člensky organizovaný subjekt veřejné správy, kterému byla svěřena moc samostatně plnit veřejné úkoly.**³² VPK profilují následující znaky³³:

1. Zřízení pouze zákonem
2. Právní subjektivita
3. Výkon veřejné moci vůči určité skupině obyvatel
4. Personální základ jako zvláštní důvod členství
5. Hospodářská a rozpočtová nezávislost na státu
6. Odpovědnost za své jednání
7. Jednání nejen ve svém zájmu, ale také v zájmu veřejném
8. Dozor státu nad jejich činností

Rozlišujeme tři základní druhy VPK. Prvním z nich je **územní VPK** (např. obec,³⁴ kdy kritériem pro členství je občanství ČR a trvalý pobyt na území obce³⁵), druhým je pak **VPK osobní** (když členství je spojeno s určitými vlastnostmi osoby, např. příslušností k určité skupině povolání) a dále pak **VPK věcné či jinými slovy reálné** (u kterých členství vyplývá

³¹ PRŮCHA: *Správní právo...*, s. 125.

³² SLÁDEČEK: *Obecné správní právo*, s. 21.

³³ ŠEFL, Vladimír. Financování profesních komor s povinným členstvím. In KOTÁSEK, Josef (ed). *Days of law 2011- Finance veřejného sektoru (právní a ekonomické aspekty jeho fungování)*. 1. vydání. Brno: Právnická fakulta MU Brno, 2012, s. 386.

³⁴ Ve smyslu zákona č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, ve znění pozdější předpisů

³⁵ § 16 odst. 1 tamtéž

z vlastnictví k určité věci, nebo obstarávání společných záležitostí, zejména služeb, typickým příkladem je svazek obcí).³⁶

Charakteristické znaky uvedené pro VPK platí jak pro samosprávu územní tak také pro samosprávu zájmovou, z čehož vyplývá, že pokud dochází k výkonu veřejné správy prostřednictvím samosprávných subjektů, fakticky tuto činnost na místo státu vykonávají tyto veřejnoprávní korporace. Těmito VPK z hlediska územní samosprávy jsou obce a kraje, z hlediska profesní samosprávy pak **tzv. komory**.

V souladu s výše uvedeným je patrné, že pokud budeme hovořit o VPK z hlediska samosprávy zájmové, pojednáváme o tzv. **osobních veřejnoprávních korporacích**. U těch **rozlišujeme nucené a volné členství**. Osobní korporací jsou pak typicky komory, kterým zákon přiznává veřejnoprávní oprávnění k výkonu veřejné správy.³⁷ V současné právní úpravě převažuje spíše nucené členství v komorách, typicky nucené členství v České advokátní komoře, kdy je stanoven jako předpoklad pro výkon advokacie být veden v seznamu advokátů,³⁸ naopak v Hospodářské či agrární komoře je členství dobrovolné.³⁹

Stávající právní úprava pojem komora nikde exaktně nevymezuje. Zákony, kterými jsou komory zřízeny, pouze obsahují obecné vymezení, označení komory **za samosprávnou stavovskou organizaci sdružující všechny příslušníky daného svobodného povolání**.⁴⁰

Hlavním důvodem pro zřízení komor je tedy požadavek, aby výkon určitých povolání, u kterých je „vyšší“ veřejný zájem na jejich řádné realizaci, byl svěřen odborníkům, expertům v oboru, kteří na povolání budou dohlížet. Primárním cílem je tedy **odborný dohled nad výkonem určitých profesí**. Komory se dále pak mají starat také o **obhajobu svých vlastních profesních zájmů**, respektive zájmů svých členů.⁴¹

Na území České republiky pak působí tyto komory zřízeny následujícími zákony, přičemž všechny jsou jako veřejnoprávní korporace subjektem veřejné správy. Jedná se o tyto komory:

1. **Česká advokátní komora** (zřízena z. č. 85/1996 Sb., zákon o advokacii, ve znění pozdějších předpisů)

³⁶ HENDRYCH: *Správní právo ...*, s. 102-103.

³⁷ Tamtéž

³⁸ § 4 č. 85/1996 Sb., zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

³⁹ § 5 odst. 3 zákona č. 301/1992 Sb., zákon o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁰ FIALA, Josef, MATES, Pavel. *Komory podnikatelů a komory svobodných povolání*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1994, s. 6-7.

⁴¹ Tamtéž

2. **Česká lékařská, stomatologická a lékárnická komora** (zřízena z. č. 220/1991 Sb., zákon o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře, ve znění pozdějších předpisů)
3. **Komora veterinárních lékařů České republiky** (zřízena z. č. 381/1991 Sb., zákon o Komoře veterinárních lékařů České republiky, ve znění pozdějších předpisů)
4. **Hospodářská komora České republiky a Agrární komoře České republiky** (zřízena z. č. 301/1992 Sb., zákon o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, ve znění pozdějších předpisů)
5. **Česká komora architektů a České komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě** (zřízena z. č. 360/1992 Sb., zákon o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů)
6. **Notářská komora České republiky** (zřízena z. č. 358/1992 Sb., zákon o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů)
7. **Komora daňových poradců České republiky** (zřízena z. č. 523/1992 Sb., zákon o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky, ve znění pozdějších předpisů)
8. **Komora auditorů České republiky** (zřízena z. č. 93/2009 Sb., zákon o auditorech, ve znění pozdějších předpisů)
9. **Komora patentových zástupců České republiky** (zřízena z. č. 417/2004 Sb., zákon o patentových zástupcích a o změně zákona o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví, ve znění pozdějších předpisů)
10. **Exekutorská komora České republiky** (zřízena z. č. 120/2001 Sb., zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů)

Ústavní soud pak v jednom ze svých nálezů charakterizoval zájmovou samosprávu následovně: „**Zájmová samospráva, konkrétně problematika profesních komor s povinným členstvím, sdružující samostatně výdělečné činné fyzické osoby v určitých povoláních, kde je dán silný veřejný zájem na jejich řádném výkonu. Tyto komory jsou právními osobami veřejného práva, zřizované zákonem, vybavené oprávněním vydávat různé vnitřní předpisy pro komoru a její členy, kteří se jim s ohledem na své povinné členství musí podřítit. Komora**

*tak nad těmito členy- příslušníky určitého profesního stavu vykonává určitá mocenská oprávnění, mezi něž patří typicky kárná odpovědnost.*⁴²

3.2. Česká advokátní komora jako stavovská organizace, projevy principu decentralizace a subsidiarity veřejné správy

3.2.1. Česká advokátní komora jako právnická osoba veřejného práva

Jak již bylo řečeno, Česká advokátní komora je zřízena zákonem č. 85/1996 Sb., **zákon o advokacii**, ve znění pozdějších předpisů, *dále jen „ZoA“* konkrétně ustanovením § 40. Sídlem České advokátní komory, *dále jen „ČAK“* je Praha, konkrétně Kaňkův palác, Národní 16, Praha 1. ČAK má dále zřízenou pobočku v Brně v Kleinově paláci, nám. Svobody 84/15, Brno,⁴³ přičemž pobočka hlavně zajišťuje činnost ČAK-u v obvodu krajských soudů v Brně a Ostravě.⁴⁴ **ČAK je právnickou osobou,**⁴⁵ přičemž se jedná o **právnickou osobu veřejného práva**, tedy o profesní komoru osobnostního typu vykonávající veřejnou správu a další činnosti.⁴⁶

V zákoně o advokacii nikde není výslovně zakotvena tzv. **právní subjektivita**⁴⁷ **ČAK-u**, podle mého názoru se odvozuje pomocí předpisů občanského práva. Právní problematika úpravy **právnických osob a právní osobnosti (dříve právní subjektivity)** je podrobně vymezena v zák. č. 89/2012 Sb., **občanský zákoník**, ve znění pozdějších předpisů. Občanský zákoník je stěžejním předpisem pro úpravu právnických osob **soukromého práva**, nicméně v ustanovení § 20 odst. 2 stanoví, že *„právnické osoby veřejného práva podléhají zákonům, podle nichž byly zřízeny; ustanovení tohoto zákona se použijí jen tehdy, slučuje-li se to s právní povahou těchto osob.“* Z toho vyplývá, že pokud užití občanského zákoníku *dále jen „OZ“* nebude odporovat ustanovením zákona o advokacii, subsidiárně se použije úprava v OZ na ČAK jako na právnickou osobu.

Za stěžejní považuji ustanovení OZ o právní osobnosti, kdy § 15 odst. 1 OZ uvádí, že *„právní osobnost je způsobilost mít v mezích právního řádu práva a povinnosti,“* v § 118 je pak následně stanoveno, že *„právnická osoba má právní osobnost od svého vzniku do svého*

⁴² náleží Ústavního soudu ze dne 16. dubna 2003, sp. zn. I ÚS 181/101

⁴³ *ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA* [online]. Dostupné z <<http://cak.cz>>., konkrétní adresy sídla ČAK a jeho pobočky byly stanoveny usnesením Sněmu ČAK-u č. 3/1999 Věstníku, organizační řád České advokátní komory, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁴ § 40 odst. 1 zák. č. 85/1996 Sb., zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁵ § 40 odst. 4 tamtéž

⁴⁶ VYCHOPEŇ, Martin. In SVEJKOVSKÝ, Jaroslav a kol. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 318 (§ 40).

⁴⁷ Občanský zákoník nyní nově z hlediska názvosloví nahradil pojem právní subjektivita pojmem právní osobnost, oba právní pojmy mají stejné právní důsledky.

zániku.“ Jak již bylo zmíněno, ZoA uvádí pouze to, že ČAK je právnická osoba. Vzhledem k tomu, že definice právní subjektivity (dle OZ nově právní osobnosti) je uvedena v předpisech občanského práva, domnívám se, že je nezbytné aplikovat výše zmíněná ustanovení OZ i na ČAK, abychom tak mohli vyvodit jeho právní subjektivitu (právní osobnost). Dle § 126 odst. 2 OZ je-li právnická osoba zřízena zákonem, vzniká dnem nabytí jeho účinnosti, nestanoví-li zákon den pozdější. Typickými veřejnoprávními korporacemi zřízenými zákonem jsou např. komory profesní samosprávy.⁴⁸ V souladu s výše uvedeným jsem tedy toho názoru, že Česká advokátní komora má právní subjektivitu od 1. července 1996 (od účinnosti ZoA, kterým byla komora zřízena), přičemž k tomu to dni taktéž datujeme vznik současné komory.

Dále je nutné zmínit další identifikační znak ČAK-u, jeho identifikační číslo **66000777**,⁴⁹ jež slouží jako jeden z dalších **identifikátorů právnických osob**, (spolu s názvem a sídlem, které byly ČAK-u stanoveny již ZoA (viz. výše). V ZoA nenajdeme žádné ustanovení, které by se IČ věnovalo. Je tedy pak nutné aplikovat další právní předpisy, které se touto problematikou zabývají. V ustanovení § 3019 OZ je uvedeno pouze to, že identifikujícím údajem právnické osoby nebo podnikatele je identifikační číslo osoby, bylo-li jim přiděleno. Úprava v OZ ohledně identifikačního čísla je tedy velmi strohá, zákon, který upravuje problematiku identifikačních čísel podrobně, je pak zákon č. 111/2009 Sb., **zákon o základních registrech**, ve znění pozdějších předpisů, kde je v § 24 písm. c) IČO definováno, přičemž na základě ustanovení § 25 písm. a) tohoto zákona má své IČO přidělena i Česká advokátní komora, neboť je zde uvedeno, že IČO se přiděluje právnickým osobám a ČAK je dle ustanovení § 40 odst. 4 ZoA právnickou osobou.

Další specifíkem ČAK-u jako právnické osoby veřejného práva je ta skutečnost, že ČAK se nemusí zapisovat do veřejného rejstříku⁵⁰ (dřívější terminologií obchodní rejstřík) na rozdíl od právnických osob soukromého práva, které oficiálně vzniknou až zápisem do veřejného rejstříku.⁵¹

V souladu s výše uvedeným lze tedy shrnout, že ČAK je veřejnoprávní korporací, zřízenou ZoA, má právní subjektivitu a naplňuje i další atributy prostřednictvím kterých jsou korporace obecně definovány.

⁴⁸ RONOVSÁ, Kateřina. In LAVICKÝ, Petr a kol. (ed). *Občanský zákoník I. Obecná část. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, s. 671 (§ 126 OZ).

⁴⁹ *ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA* [online]. Dostupné z <<http://cak.cz>>.

⁵⁰ VYCHOPEŇ, Martin. In SVEJKOVSKÝ, Jaroslav a kol. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*, s. 320 (§ 40 k odstavci 3).

⁵¹ § 126 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

3.2.2. Princip decentralizace veřejné správy, České advokátní komora jako „správní orgán“

Princip decentralizace veřejné správy znamená delegaci pravomoci a působnosti na jiný subjekt než je stát, na orgány samosprávné. Tyto orgány pak vykonávají určité veřejné záležitosti, které by jinak vykonávaly správní úřady. V podstatě jde o transfer výkonu části veřejné moci. Decentralizace znamená relativní nezávislost samosprávných orgánů na jiných státních orgánech (nejen na správních úřadech). Princip decentralizace se taktéž projevuje tak, že pokud stát přenechá výkon veřejné moci některému ze samosprávných orgánů, pak tento orgán není vázán interními akty správních úřadů, nepodléhá tzv. subordinaci.⁵²

Důležité je taktéž v souvislosti s principem decentralizace zmínit čl. 2 odst. 3 Ústavy, z něhož vyplývá, že takové to přenechání výkonu veřejné moci lze v právním státě uskutečnit pouze zákonem. „**Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.**“⁵³ Ústava pracuje s pojmem státní moc, ovšem jedná se o citlivou otázku poměru práva a **veřejné moci**, Ústava je koncipována na podřízení veřejné moci právu.⁵⁴

Nesmíme opomínat tu skutečnost, že i takto přenechaný výkon pravomoci vyžaduje účinnou kontrolu a dozor ze strany státu. Bez této kontroly by mohlo dojít jednak k újmě způsobené veřejným zájmům celospolečenské povahy, jednak k nedostatečné regulaci veřejné moci uplatňované samosprávnými subjekty, přičemž tato moc je ve vztahu k fyzickým i právnickým osobám stejně dobře zneužitelná jako moc státní.⁵⁵

Lze shrnout, že hlavním projevem zásady decentralizace je tedy tzv. **nepodřízenost zájmových samosprávných celků vůči státním orgánům**, v oblasti samosprávy se nejedná o vztahy nadřízenosti a podřízenosti tak, jako u státní správy. Samospráva tudíž stojí mimo hierarchický systém státní správy. To ovšem neznamená, že by samospráva nepodléhala žádné kontrole. Typickým příkladem kontroly ze strany státu u zájmové samosprávy v oblasti advokacie je dohled Ministerstva spravedlnosti, které přezkoumává veškeré stavovské předpisy České advokátní komory,⁵⁶ případně přezkum správními soudy.

Nyní se pokusme aplikovat výše uvedenou teorii principu decentralizace na Českou advokátní komoru. **ČAK jako samosprávná stavovská organizace všech advokátů,**

⁵² SLÁDEČEK: *Obecné správní právo*, s. 317-318.

⁵³ Ústavní zákon ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁴ HENDRYCH, Dušan, SVOBODA, Cyril a kol. *Ústava České republiky. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 1997, s. 4. (čl. 2 Ústavy).

⁵⁵ MATULA, Miloš. Funkce státu a koncepce decentralizace. *Právník*, 2006, č. 2, s. 137.

⁵⁶ Blíže kapitola 5

vykonává veřejnou správu na úseku advokacie.⁵⁷ Pojem advokacie je vymezen hned v § 1 ZoA jako poskytování právní služby, jakož i **poskytování právních služeb advokáty**, přičemž poskytování právních služeb se rozumí zastupování v řízení před soudy a jinými orgány, obhajoba v trestních věcech, udělování právních porad, sepisování listin, zpracovávání právních rozborů a další formy právní pomoci, **jsou-li vykonávány soustavně a za úplatu**. Poskytováním právních služeb se rozumí rovněž činnost opatrovníka pro řízení ustanoveného podle zvláštního právního předpisu, je-li vykonávána advokátem.

Zajímavá je pak role ČAK-u, když při výkonu veřejné správy v oblasti advokacie vystupuje jako **správní orgán ve smyslu správního řádu**,⁵⁸ neboť spadá pod definici správního orgánu uvedeno v § 1 správního řádu a to konkrétně pod právnické osoby vykonávající působnost v oblasti veřejné správy. Pokud působí jako správní orgán, vykonává taktéž klasické postupy pro správní orgány typické, ve smyslu teorie správního práva vede správní řízení, vydává individuální správní akty, vykonává i další činnost jako např. vydávání osvědčení, ověření, posudků, vyjádření a stanovisek, nebo provádí úkony informační, vydává doporučení, výzvy.⁵⁹

Činnost, kterou se ČAK odlišuje od ostatních „klasických“ správních orgánů, je **vedení seznamu advokátů a advokátních koncipientů** včetně vydávání opisů, výpisů a potvrzení z nich. Žádný jiný správní úřad nemůže ČAK v této agendě nahradit, nebo se jedná o výlučnou pravomoc ČAK-u, jež na něj byla státem delegována jako na stavovskou organizaci.

Důležité v souvislosti s touto činností ČAK-u je poznamenat, že pokud žadatel o zápis splní všechny zákonné předpoklady dle ZoA, komora zápis provede tzv. záznamem, který musí učinit ex offio, jakmile se dozví o skutečnosti, že ten který uchazeč splnil podmínky pro zapsání do seznamu, de facto tedy nedochází k žádnému řízení.⁶⁰

Správní řízení související se seznamy advokátů a koncipientů jsou následující:

- Řízení o vyškrtnutí ze seznamu advokátů nebo advokátních koncipientů
- Řízení o pozastavení výkonu advokacie
- Řízení o pozastavení výkonu právní praxe koncipienta
- Řízení o zrušení rozhodnutí o pozastavení výkonu advokacie
- Řízení o zrušení rozhodnutí, kterým nebyl výkon advokacie pozastaven

⁵⁷ § 40 odst. 2, odst. 3 zákona č. 85/1996 Sb., zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁸ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁹ VYCHOPEŇ, Martin. In SVEJKOVSKÝ, Jaroslav a kol. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*, s. 318 (§ 40 k odstavci 3).

⁶⁰ Tamtéž, s. 319 (§ 40 k odstavci 3).

Orgány komory pak **jako správní orgány postupují dle správního řádu**, ovšem nesmíme opomenout **výjimky uvedené v § 55 ZoA, které vylučují aplikaci úpravy správního řádu** o věcné a místní příslušnosti, institutu dožadání, zajišťovací prostředky pro řádný průběh jednání (předvolání, předvedení, předběžné opatření, pořádková pokuta, vykázání z místa), zakotvení povinnosti rozhodnout bezodkladně, respektive do 30 dnů, o právní moci rozhodnutí, ochrana před nečinností správní úřadu, ustanovení o odvolání, přezkumném řízení a obnově řízení, ustanovení o exekuci, součinnost Policie ČR, ustanovení o dotčených orgánech a zvláštních ustanoveních o postupu před zahájením řízení (vysvětlení, zajištění důkazů, předběžná informace), ustanovení o sporných řízeních, o řízeních o určení právního vztahu a řízení na místě, dále je taktéž vyloučena aplikace hl. V správního řádu (zvláštní ustanovení o zajištění průběhu a účelu řízení), hl. VI (zvláštní ustanovení o některých rozhodnutích) a ustanovení o rozkladu a nadřízených správních orgánech.

V ostatních případech tedy bude správní řád subsidiárně aplikován, tzn., že vztahy mezi účastníkem správního řízení a orgánem ČAK-u se budou řídit úpravou zakotvenou ve správním řádu, ovšem za předpokladu, že ZoA nestanoví úpravu speciální.⁶¹

Zajímavá je problematika **zápisů do seznamů vedených komorou, z pozice obrany žadatele o tento zápis**, pokud mu nebylo vyhověno a komora zápis neprovedla. Jak již bylo výše řečeno, zápis se provádí záznamem, tudíž není vydáno žádné meritorní rozhodnutí, byť tím, že nedojde k zápisu je zasaženo do právní sféry žadatele. Ustanovení § 55b odst. 1 pak jen uvádí, že ten, jemuž byl zápis odepřen, je oprávněn obrátit se na soud. Vzhledem k tomu, že porušením práv žadatele uvedených v § 55b odst. 1 ZoA (tj. nevydání osvědčení o zápise do seznamu či nevydání průkazu advokáta nebo koncipienta, neumožnění vykonání advokátní či uznávací zkoušky, neumožnění složení slibu, či neoprávněný zápis o pozastavení výkonu advokacie nebo právní praxe koncipienta, případně vyškrtnutí ze seznamu) **je porušením veřejných subjektivních práv, o nichž se běžně rozhoduje ve správním řízení, je tedy založena pravomoc správních soudů při přezkumu správních rozhodnutí dle postupu stanoveným SŘS.**⁶²

Co se týče otázky provedení, respektive **neprovedení zápisu do seznamu** (§ 55b odst. 1 písm. a) ZoA), Komora nevydává žádné rozhodnutí (jak již bylo zmíněno výše), které by správní soud mohl přezkoumat. Proto tento postup představuje zvláštní typ soudní ochrany,

⁶¹ § 55 (speciální ustanovení o správním řízení) zákona č. 85/1996 Sb., zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

⁶² Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů

jež vybočuje z rámce správního soudnictví. Poškozenému účastníku tedy nezbývá nic jiného než obrátit se na civilní soud.⁶³

Pravomoc civilních soudů je pak založena na základě ustanovení § 7 odst. 3 OSŘ,⁶⁴ kde se uvádí, že jiné věci projednávají a rozhodují soudy v občanském soudním řízení, jen stanoví-li to zákon. Za jiné právní věci se považují jiné než soukromoprávní věci (těmi jsou např. spory vyplývající z občanskoprávních, pracovních, rodinných a obchodních vztahů). Zákon tak stanoví právě v těchto případech. Věcně příslušným soudem bude v prvním stupni soud okresní dle § 9 odst. 1 OSŘ. Žadatel se pak svým návrhem bude domáhat, aby byla komoře uložena povinnost provést zápis, půjde tedy o klasickou žalobu na plnění.⁶⁵

K uvedenému se také vyjádřil Městský soud v Praze, který uvedl, že takto zakotvena „zvláštní úprava soudní ochrany umožňuje také ochranu před nezákonnou nečinností komory.“⁶⁶ Shodný právní názor ohledně postupu dle OSŘ a vyloučení z přezkumu správními soudy zaujal i Nejvyšší správní soud, kdy ve svém rozhodnutí uvedl, že „práva uvedená v § 55b odst. 1 AZ jsou veřejnými subjektivními právy, žalobu pro tvrzené porušení těchto práv však projednává a rozhoduje o ní okresní soud v občanském soudním řízení (§ 7 odst. 3 OSŘ).“⁶⁷

Následně Nejvyšší správní soud vyslovil názor opačný, kdy ve věci o uložení povinnosti ČAK-u zapsat žadatele do seznamu uchazečů uvedl, že „při posuzování podmínek řízení pak vycházel soud z premisy, že **rozhodování Komory ohledně zápisu do seznamu advokátů podléhá přezkumu ve správním soudnictví a nespadá do pravomoci soudů civilních.** Dle názoru soudu by totiž bylo nelogické, aby se režim zápisu do seznamu advokátů odlišoval od režimu vyškrtnutí ze seznamu, kde o pravomoci správních soudů, jednajících a rozhodujících podle soudního řádu správního, není pochyb. Tomuto výkladu dle jeho názoru svědčí i rozsudek Nejvyššího správního soudu ve věci justičních čekatelů č.j. 4 Aps 3/2006 – 45. Z tohoto důvodu proto soud považoval za překonaný názor vyslovený v rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 10. 2001 č.j. 38 Ca 233/2001, podle něhož ustanovení § 55b odst. 1 písm. a) zák. č. 85/1996 Sb. představuje zvláštní úpravu soudní ochrany, která vybočuje z rámce správního soudnictví podle tehdejšího občanského soudního řádu a spadá do režimu žalob civilních podle ust. § 80 písm. b) cit. zákona.“⁶⁸

⁶³ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 31. října 2001, sp. zn. 38 Ca 233/2001

⁶⁴ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁵ KRYM, Ladislav. In SVEJKOVSKÝ, Jaroslav a kol. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*, s. 411 (§ 55b).

⁶⁶ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 31. října 2001, sp. zn. 38 Ca 233/2001

⁶⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. března 2008, sp. zn. 3 Ads 98/2007

⁶⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. ledna 2009, sp. zn. 3 Ans 10/2008

Komentář ZoA⁶⁹ uvádí, že přezkum nezapsání do seznamu dle § 55b odst. 1 písm. a) spadá do pravomoci civilních soudů, přičemž vychází z výše uvedené judikatury, jež obsahuje tento právní názor. Toto mě velmi „zarazilo,“ neboť jsem z logiky věci předpokládala, že se bude jednat o jasný přezkum ve správním soudnictví v souladu s ustanovením § 2 ve spojení s § 4 odst. 1 písm. a), písm. b) SŘS,⁷⁰ neboť je zřejmé, že se jedná o **zásah do veřejných subjektivních práv, přičemž ČAK zde vystupuje jako správní orgán ve smyslu SŘS**. Já osobně se ztotožňuji s názorem, že soudní přezkum nezapsání do seznamu by měl odpovídat režimu přezkumu ve správním soudnictví, neboť de facto se jedná o nečinnost ČAKU-u jako správního orgánu, přičemž SŘS speciálně upravuje postup při obraně nečinnosti správního orgánu.⁷¹ Podle mě je tedy zbytečné složitě řešit ochranu před nečinností ČAK-u prostřednictvím žalob podávaných na obecné soudy.

Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 4. května 2005 pod č. j. 1 As 21/2004-38 vyslovil právní větu, že **profesní komory jsou správní orgány ve smyslu SŘS**. „*Profesní komory jsou právníckými osobami, jimž zákon svěřil rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právníckých osob, a jsou tedy správními orgány ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Rozhodnutí komor o veřejných subjektivních právech a povinnostech jejich členů proto přezkoumávají soudy ve správním soudnictví v řízení o žalobách podle § 65 a násl. s. ř. s., a nikoliv obecné soudy v civilním řízení soudním. Proti rozhodnutím správních soudů mají pak účastníci řízení k dispozici opravné prostředky toliko podle soudního řádu správního, a nikoliv podle občanského soudního řádu.*“⁷²

Závěrem této podkapitoly považuji za vhodné shrnout, že princip **decentralizace** se na ČAK-u projevuje především ve **výkonu veřejné správy v oblasti advokacie**, když ČAK v určitých zákonem (konkrétně ZoA) stanovených případech vystupuje jako správní orgán (srov. výše), přičemž je zachována jeho nezávislost, respektive nepodřízenost na státních orgánech.⁷³

3.2.3. Projev subsidiarity veřejné správy na České advokátní komoře

Zásada subsidiarity veřejné správy je jedním z pojmových principů, které jsou pro samosprávu jako takovou klíčové. V podstatě se jedná o **svěření určitých záležitostí** (vždy se musí jednat o záležitosti **veřejného zájmu**) na **subjekt, který je oproti státu nižšího řádu a**

⁶⁹ SVEJKOVSKÝ, Jaroslav a kol. *Zákon o advokacii: komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012.

⁷⁰ Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů

⁷¹ Nečinnostní žaloby dle § 79- 81 SŘS

⁷² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. května 2005, sp. zn. 1 As 21/2004

⁷³ Dohled státu nad činností ČAK-u bude podrobně rozebrán v kapitole 5, ale již nyní uvádím, že se nejedná o vztah nadřízenosti státu

tím je také bližší svým občanům (subsidiarita územní samosprávy), případně **členům daného povolání** (subsidiarita zájmové samosprávy). Můžeme říci, že tato zásada je konkrétní projev, aplikace zásady decentralizace veřejné správy.⁷⁴

Naopak Z. Koudelka uvádí, že se nejedná pouze o výsadu fungující ve veřejné správě, byť je v této oblasti nejvíce diskutována. Tato zásada se dá uplatnit i v organizaci jiných institucí. Rozlišuje pak pět konkrétních projevů subsidiarity:

1. Přenesení mimo veřejnou správu, kdy přenesená činnost ztratí veřejnoprávní charakter a získá soukromoprávní povahu (příkladem je zrušení přidělování bytu rozhodnutím orgánem obce).⁷⁵
2. Přenesení z centrálního orgánu na nižší orgán státní správy (např. činnost obcí vykonávaná v přenesené působnosti, kdy zásada subsidiarity ve svém konečném důsledku znamená výkon nepřímé státní správy).
3. Přenesení z vyššího samosprávného útvaru na nižší (klasickým příkladem je vztah mezi vyšším samosprávným celkem a obcí).
4. Princip subsidiarity uplatňován ve federálních státech, kdy část výkonu veřejné správy je oprávněn vykonávat některý členský stát.
5. **Přenesení ze státní správy na samosprávu.** Jedná se o nejtýpější naplnění pojmu subsidiarita, kdy výkon přenechaných činností neztrácí veřejnoprávní charakter. Tento příklad subsidiarity lze považovat za jeden z nejvýznamnějších, neboť pokud dochází k takovému to posílení samosprávy, je tím taktéž posílena dělba moci ve státě a to vertikálním způsobem (vedle horizontální dělby na legislativní, exekutivní moc a justici).⁷⁶

Přenesením výkonu veřejné správy v oblasti advokacie na komoru, znamená její zvláštní povinnost spočívající v **dohledu nad jejím výkonem.** K tomu je komora vybavena přesně vymezenou pravomocí s tím, že její závazná rozhodnutí jsou dále přezkoumatelná soudem. Působením této stavovské organizace má dále být zajištěn jednotný režim poskytování právních služeb a dohled nad jejich kvalitou, zabezpečení stavovské kázně a umožnění poskytování povinných služeb v oblasti ochrany práv. Dalším klíčovým cílem činnosti ČAK-u jako projevu zásady subsidiarity je zabezpečení nezávislosti advokáta při výkonu jeho povolání tak, aby se práva a zájmy jeho klientů nedostaly do konfliktu se zájmy

⁷⁴ SLÁDEČEK: *Obecné správní právo*, s. 318.

⁷⁵ MATES, Pavel. *Správa jinými subjekty. Právní rádce*, 2000, č. 5, s. 20-22.

⁷⁶ KOUDELKA: *Samospráva*, s. 29-32.

osob, na nichž by byl advokát závislý. Nicméně ani dohled komory nemůže být jediným zakotveným dohledem nad výkonem advokacie, která nemůže být zcela nezávislá na moci výkonné (viz dohled Ministerstva spravedlnosti, jež bude podrobně probrán v kapitole šesté).⁷⁷

Na základě shora uvedeného se také domnívám, že zásada subsidiarity veřejné správy se mimo jiné vedle dohledu ČAK-u nad výkonem povolání advokáta také projevuje tím způsobem, že **výkon veřejné správy v oblasti advokacie** (srov. viz výše) je **přenechán odborníkům daného povolání**, což se projevuje **v organizační struktuře ČAK-u. S tím tedy souvisí otázka členství v komoře, respektive v jejích orgánech**. Stát má veřejný zájem na tom, aby profesní samosprávu advokacie vykonávali experti v daném oboru, proto i ZoA obsahuje zmocnění, aby podrobnosti o organizaci ČAK-u stanovil organizační řád jako stavovský předpis,⁷⁸ což v konečném důsledku znamená, že podrobná úprava členství v orgánech komory je přenechána na úvaze ČAK-u jako stavovské organizaci, neboť organizační řád je stavovským předpisem, který vydal ČAK.⁷⁹

Vzhledem k tomu, že orgány komory mají významné postavení při výkonu stavovské samosprávy i veřejné správy, musí být volby do nich i odvolávání jejich členů stanoven přesný postup, jenž je zakotven tzv. volebním řádem.⁸⁰ Problematika členství v ČAK-u jako stavovské organizaci bude podrobně rozebrána v následující kapitole, pojetí organizační struktury ČAK-u bude vymezeno v kapitole osmé.

Podle mého názoru je tedy hlavním projevem zásady subsidiarity profesní dohled České advokátní komory nad výkonem advokacie, který je ve své podstatě v první řadě vykonáván samotnými advokáty, kteří jsou členy orgánů komory.

⁷⁷ Důvodová zpráva k zák. č. 85/1996 Sb., zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

⁷⁸ § 49 odst. 1 ZoA

⁷⁹ usnesení Sněmu ČAK-u č. 3/1999 Věstníku, organizační řád České advokátní komory, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁰ KRYM, Ladislav. In SVEJKOVSKÝ, Jaroslav a kol. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*, s. 370- 371 (§ 49).

4. Členství v České advokátní komoře jako projev exkluzivity osobního účastenství ve VPK

Členství v komorách je spojeno s výkonem určité profese a s požadavkem odborného dohledu nad výkonem těchto profesí, jež je zajištěn prostřednictvím komor. Z toho také vyplývá, že členství v těchto **komorách je převážně nucené**, (problematika nepovinného členství v komorách již byla nastíněna v kapitole 3.1.). Pokud hovoříme o nuceném členství, lze ho označit také jako **členství povinné**, neboť danou profesi nelze bez toho členství vykonávat (např. § 4 ZoA, § 3 zákona č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře, ve znění pozdějších předpisů).

Pokud tedy hovoříme o povinném členství v komorách, vyvstává zajímavá otázka, zda tento požadavek účasti v některé z komor není protiústavní, neboť jak víme, zájmová samospráva ústavně zakotvena není. Naopak ústavně zakotveno je tzv. právo sdružovací (čl. 20 odst. 1 Listiny).⁸¹ Není tedy nucené členství v komorách rozporu s ústavním pořádkem? Touto otázkou se již zabýval i Ústavní soud ve vztahu povinného členství v České lékařské komoře a v jednom ze svých nálezu uvedl, že *„právo svobodně se sdružovat podle čl. 20 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 11 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod není dotčeno stanovením povinnosti lékařům, být členem České lékařské komory. Uvedené články totiž nelze aplikovat ve vztahu k České lékařské komoře, a tedy ani úpravě jejího členství. Česká lékařská komora není podřaditelná pojmu sdružení ve smyslu čl. 20 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, a proto ani povinným členstvím v ní (§ 3 odst. 1 zákona) nemůže být dotčeno právo svobodně se sdružovat, jež uvedený článek Listiny zakotvuje.“*⁸² Vzhledem k tomu, že mezi stavovskými organizacemi je určitá podobnost, vyvozujeme na základě tohoto nálezu, že nucené členství v některé z těchto organizací je ústavně konformní.

Nicméně i tak členství v komoře nelze bezprostředně nikomu přikázat, vždy je na vůli jednotlivce, zda o členství požádá, např. tím, že podá komoře tzv. přihlášku. Pojednáváme o tzv. *„exkluzivitě osobního substrátu“*.⁸³ S tím souvisejí také předpoklady, které komory po uchazečích o zápis požadují. Tyto požadavky se nejčastěji projevují ve formě požadované odborné zkoušky, vzdělání, délky výkonu praxe v daném oboru, složení slibu atd. Jednotlivé

⁸¹ Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů

⁸² Nález Ústavního soudu ze dne 14. října 2008, sp. zn. Pl.ÚS 40/06

⁸³ SLÁDEČEK: *Obecné správní právo*, s. 333

zákony pak stanoví konkrétní podmínky, za nichž může být subjekt zapsán do seznamu. Ve všech případech se pak vyžaduje plná svéprávnost a bezúhonnost.⁸⁴

Pokud se tedy zájemce o výkon daného povolání rozhodne, že se stane členem té které komory, podvolí se tím také k níže uvedeným důsledkům, jež vyplývají z účastenství v příslušné komoře:

- identifikace v určitém rejstříku (např. seznam advokátů, příp. advokátních koncipientů, příp. evropských advokátů vedených ČAK-em)⁸⁵
- nutnost dosáhnout určité znalosti a dovednosti požadovaných pro výkon samostatné profese a to z důvodu veřejného zájmu pro potřebnou ochranu veřejnosti proti neznalosti a nekompetentnosti (tento požadavek je v advokacii naplněn prostřednictvím složení odborné zkoušky a požadavku týkajícího se tříleté délky praxe jako advokátní koncipient)
- výkon profese sloužícímu veřejnému zájmu
- dobrovolné podřízení pravidlům etického chování, které jsou nad rámcem právních požadavků stanovených právními normami pro ostatní (typicky u ČAK-u vázanost statutárními předpisy komory, konkrétně tzv. etický kodex advokáta)
- přímá odpovědnost za své jednání vůči tomu, pro koho profesi vykonává (u advokacie jde odpovědnost za odbornost vůči „klientovi“) a přímá odpovědnost vůči své profesi za zachování její důvěryhodnosti.⁸⁶

Tyto důsledky jsou shodné jak pro angloamerický právní systém (pro který byly výše uvedeným způsobem specifikovány), tak i pro kontinentální právní systém.⁸⁷

4.1. Povinné členství v ČAK-u- zápis do seznamu advokátů

Jak již bylo výše řečeno, advokátem může být pouze ten, kdo je zapsán v seznamu advokátů vedeném komorou,⁸⁸ členství v ČAK-u je tedy povinné. Jedná se o ryze formální předpoklad pro výkon advokacie, nicméně tento požadavek je pro její výkon nezbytný, neboť bez něho nebude naplněn jediný formální znak, kterým je osoba advokáta definována. Podmínky a předpoklady členství v komoře jsou pak kumulativně vymezeny v ustanovení § 5 ZoA takto:

⁸⁴ FIALA, MATES: *Komory podnikatelů a...*, s. 7-9.

⁸⁵ § 4, § 36, § 5b zákona č. 85/1996 Sb., zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁶ BAILEY, Smith, GUNN, J. Michael, SMITH, Peter F. *Smith and Bailey on the modern English legal system*. London: Sweet & Maxwell, 1996, s. 470.

⁸⁷ MACKOVÁ, Alena. *Právní pomoc advokátů a její dostupnost*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 25.

⁸⁸ § 4 zákona č. 85/1996 Sb., zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

1. Písemná žádost uchazeče o zápis do seznamu advokátů adresovaná komoře.

Tato žádost se pak podává na formuláři, který je dostupný na stránkách ČAK-u.⁸⁹

2. Plná svéprávnost. Svéprávnost jako taková je opět definována v předpisech občanského práva jako způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat).⁹⁰ OZ rozlišuje tzv. *plnou svéprávnost*, kterou každá fyzická osoba nabude zletilostí, tedy dovršením osmnáctého roku věku (§ 30 odst. 1 OZ) a dále pak také tzv. *omezenou svéprávnost*, přičemž po dovršení zletilosti lze tuto svéprávnost fyzické osoby omezit jen na základě rozhodnutí soudu (§ 56 odst. 1 OZ). OZ dále také stanoví přesné podmínky pro postup soudu, jež musí při omezování svéprávnosti zletilce brát v úvahu.

OZ stojí na koncepci, kdy soud má primárně přistupovat jen k omezení svéprávnosti v nezbytném rozsahu, nikoli k jejímu úplnému zbavení. Toto je nový přístup při postupu zkoumání svéprávnosti, když před účinností nového OZ bylo často běžnou praxí soudů svéprávnosti zbavovat v plném rozsahu.⁹¹

Pokud dojde k omezení svéprávnosti až poté, co je uchazeč již zapsán do seznamu advokátů a stane se advokátem, právní následek tohoto omezení je pak vyškrtnutí ze seznamu advokátů dle ustanovení § 7b odst. 1 písm. c) ZoA, přičemž vyškrtnutí je provedeno ke dni právní moci rozhodnutí soudu, kterým byla jeho svéprávnost omezena. Vyškrtnutí má pak za následek zánik oprávnění k výkonu advokacie.⁹²

Vzhledem k tomu, že pro zápis do seznamu advokátů musejí být kumulativně splněny ještě následující zákonné podmínky, považuji za zbytečné rozvádět zde přiznání svéprávnosti osobě nezletilé, neboť i pokud by k této skutečnosti došlo, nenaplněovala by další kritéria pro zápis do seznamu advokátů.

3. Vysokoškolské vzdělání v oboru právo, v magisterském studijním programu na vysoké škole v ČR, případně na zahraniční vysoké škole, pokud je takové vzdělání v ČR uznáno za rovnocenné (na základě mezinárodní smlouvy, jíž je ČR vázána, anebo pokud bylo uznáno dle zvláštního předpisu, přičemž takové vzdělání musí obsahově odpovídat „českému“). Předem uvádím, že se nyní zaměřím pouze na problematiku tzv. vnitrostátního vzdělávání.

⁸⁹ ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA [online]. Dostupné z <<http://cak.cz/scripts/detail.php?id=9005>>

⁹⁰ § 15 odst. 2 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁹¹ ČUHELOVÁ, Kateřina. In LAVICKÝ, Petr a kol. (ed). *Občanský zákoník I. Obecná část. Komentář*, s. 277 (§ 55 OZ).

⁹² § 7a ZoA

Klíčovým kritériem je zde dosažení vzdělání **na právnické fakultě vysoké školy**,⁹³ jež má **udělenou akreditaci k danému studijnímu programu**. Tuto akreditaci uděluje Ministerstvo školství.⁹⁴ Pojem magisterský program je podrobně vymezen v ustanovení § 46 zák. č. 111/1998 Sb., zákona o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů, přičemž absolventi právnických fakult po úspěšném absolvování vysoké školy získají v souladu s ustanovením § 46 odst. 4 písm. g) zákona o vysokých školách **titul Mgr.** Úspěšné dokončení vysoké školy se pak prokazuje diplomem, respektive jeho úředně ověřenou kopií, která je jako příloha doložena k žádosti o zápis do seznamu (viz výše).

Dle sdělení představenstva České advokátní komory ze dne 13. října 2005: **Zásady pro posuzování žádostí o zápis do seznamu advokátních koncipientů, o umožnění vykonání advokátní zkoušky a o zápis do seznamu advokátů**, dále jen „*zásady*“, jsou jedinými vysokými školami v České republice poskytujícími akreditované magisterské vzdělání v oboru právo:

- **Právnická fakulta University Karlovy v Praze,**
- **Právnická fakulta Masarykovy university v Brně,**
- **Právnická fakulta Západočeské university v Plzni,**
- **Právnická fakulta University Palackého v Olomouci.**

Za požadované vysokoškolské vzdělání se nepovažuje vzdělání získané na jiném vysokoškolském učilišti než na právnických fakultách výše uvedených vysokých škol, a to bez ohledu na to, zda takové vzdělání obsahuje některé prvky vzdělání právnického.⁹⁵

S touto problematikou souvisí citlivé téma a to vzdělávání v oboru právo na soukromých školách. ČAK zaujal jasné stanovisko, když odmítl absolventy soukromých vysokých škol v oboru právo zapisovat. „*Soukromé školy, které magisterské studium práva nabízejí, ovšem absolventy nevarují, že není možné stát se soudcem, advokátem či exekutorem. Potenciální studenty příliš nezatěžují. Panevropská vysoká škola například na svých webových stránkách slibuje, že poskytuje ideální přípravu pro tradiční právnická povolání, jako je soudce, advokát nebo třeba exekutor. Jenže příprava je zřejmě jedna věc, a možnost stát se advokátním koncipientem či soudním čekatelem věc jiná. Absolventi soukromých VŠ bez problémů mohou působit v Česku jako právníci v soukromých firmách i*

⁹³ KRYM, Ladislav. In SVEJKOVSKÝ, Jaroslav a kol. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*, s. 37 (§ 5 odst. 1 písm. b) bod 1).

⁹⁴ § 78 odst. 1 zák. č. 111/1998 Sb., zákon o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁵ Bod 2, 3 Sdělení představenstva České advokátní komory ze dne 13. října 2005, uveřejněné v částce 4/2006 Věstníku ze dne 13. prosince 2005.

na úřadech. **Česká advokátní komora je však odmítá přijmout do řad koncipientů a pustit k advokátním zkouškám.** „Nechceme studentům vytvářet překážky v uplatnění, ale u některých škol máme pochybnosti o kvalitě výuky, vadí nám také, že pobočky nemají akreditaci k výuce českého práva,“ upozorňuje Iva Chaloupková, mluvčí České advokátní komory.⁹⁶

V tomto naprosto souhlasím s komorou. Domnívám se, že by bylo vůči absolventům veřejných právnických fakult nespravedlivé, pokud by jejich vzdělání bylo postaveno na roveň absolventům ze soukromých škol. Pokud by k tomu mělo v budoucnu dojít, tak by se tak mělo stát pouze na základě posouzení akreditační komise, která by těmto soukromým vysokým školám po zhodnocení vzdělávacího programu v oboru právo přiznala akreditaci. Ovšem doposud se tomu tak nestalo: „V České republice mají nyní magisterské studium práva akreditované pouze čtyři fakulty veřejných vysokých škol, nikdo jiný,“ zdůraznil Jan Dvořák ze sekretariátu akreditační komise.⁹⁷

4. Výkon tříleté praxe jako advokátní koncipient. Této podmínce stanovené jako kritérium pro zápis do seznamu advokátů bude podrobně věnována samostatná kapitola 6., respektive podkapitola s názvem koncipientura jako příprava na budoucí povolání advokáta.

5. Bezúhonnost. Dle komentáře k ZoA se bezúhonnost prokazuje výpisem z rejstříku trestů, ale vykládá se rozšiřujícím způsobem, neboť nepostačí pouze prokázání toho, že uchazeč nebyl soudně trestán, ale žadatel musí být bezúhonný i ve smyslu občanském, morálním a profesním.⁹⁸ Výpis z rejstříku trestů je evidence fyzických a právnických osob pravomocně odsouzených soudy v trestním řízení, který dále zaznamenává i jiné významné skutečnosti pro trestní řízení, pokud tak stanoví zákon. Údaje z evidence slouží pro potřebu trestního, občanskoprávního nebo správního řízení a k prokazování bezúhonnosti.⁹⁹

Důležité je ovšem **rozlišovat opis od výpisu z rejstříků trestů**, neboť oba slouží k jiným účelům a o každý z nich je oprávněna žádat jiná osoba. Pro zápis do seznamu advokátů ZoA vyžaduje pouze **tzv. výpis z rejstříku trestů**, který na rozdíl od opisu obsahuje jen **nezahmlazená odsouzení** včetně údajů o průběhu výkonu uložených trestů a ochranných opatření, pokud se podle zákona na pachatele **nehledí, jako by nebyl odsouzen**. Opis naopak obsahuje zde uvedené údaje s tím, že eviduje i zahmlazení odsouzení.¹⁰⁰ O opis mohou požádat

⁹⁶ ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA. *Advokátům soukromá škola nestačí*. [online]. cak.cz, cit. [1. března 2015]. Dostupné z <<http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=7281>>.

⁹⁷ Tamtéž

⁹⁸ SVEJKOVSKÝ, Jaroslav. In SVEJKOVSKÝ, Jaroslav a kol. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*, s. 40 (§ 5 odst. 1 písm. d)).

⁹⁹ § 2 odst. 1 zák. č. 269/1994 Sb., zákon o rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁰ EPRAVO.CZ. *Opis a výpis z rejstříku trestů*. [online]. epravo.cz, 23. října 2001 [cit. 1. března 2015]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/opis-a-vypis-z-rejstrik-trestu-15264.html>>.

orgány činné v trestním řízení a ministerstvo spravedlnosti, případně kancelář prezidenta republiky pro účely zajištění důkazů pro probíhající řízení uvedených v § 10 odst. 1, odst. 2 zákona o rejstříku trestů.¹⁰¹

Výpis se vydává pro potřeby osoby, které se týká a to nejčastěji na **základě její písemné žádosti**, přičemž vydání výpisu je zpoplatněno částkou ve výši **100 Kč**.¹⁰² Z pohledu žadatele o zápis do seznamu advokátů je pak asi nejpraktičtější požadovat vydání výpisu na České poště prostřednictvím služby **Czech POINT**, přičemž žadatel o výpis nemusí mít předem připravenou písemnou žádost, tu obdrží jako předepsaný tiskopis, který pouze podepíše (předtím se samozřejmě musí identifikovat, nejčastěji platným občanským průkazem). Následně je podepsaný tiskopis elektronicky zaslán na Rejstřík trestů, který pokud je vše v souladu se zákonem, ihned vyřídí žádost, jako odpověď zašle výpis z rejstříku trestů. Pokud je zde nějaký problém a nemůže být uplatněn tento postup, výpis tedy není možno vydat ihned na počkání, tak následuje tzv. manuální zpracování žádosti o výpis.¹⁰³

Jen pro úplnost ještě dodávám, že tento postup je možný na základě ustanovení § 11a zákona o rejstříku trestů, kde je uvedeno, že žádost o výpis lze podat u kontaktního místa veřejné správy. Tyto místa jsou definována zák. č. 365/2000 Sb., zákon o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, kde je v § 8a uvedeno, že podání správním orgánům lze v souladu s jinými právními předpisy činit prostřednictvím kontaktního místa veřejné správy (Českého podacího ověřovacího informačního národního terminálu - Czech POINT). Jednotlivá kontaktní místa jsou pak taxativně uvedena v 8a odst. 2, kde je pod písm. f) uvedeno jako toto místo: držitel poštovní licence, kterým je dle zák. č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, Česká pošta.

6. Neuložení kárného opatření vyškrtnutí ze seznamu advokátů, případně jeho zahlazení. Tato podmínka se vztahuje pouze na vyškrtnutí, pokud je uloženo ve formě kárného opatření, neznamená to tedy, že pokud již zapsaný advokát zažádá sám o vyškrtnutí dle § 7b odst. 1 písm. g) ZoA, nemůže být pak opětovně zapsán.

7. Nevyškrtnutí ze seznamu advokátů z důvodu prohlášení konkursu (tzn. prohlášení konkursu na majetek advokáta či, advokát jako společník ve společnosti, na kterou

¹⁰¹ Těmito řízeními jsou řízení o stížnosti pro porušení zákona, uplatnění rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii, žádost o milost, vydání do cizího státu, nebo vyžádání z cizího státu a v případě kanceláře prezidenta republiky žádost o milost, jmenování nebo podání návrhu na jmenování do funkce prezidentem republiky.

¹⁰² Položka č. 10 písm. a) sazebníku jako přílohy zák. č. 634/2004 Sb., zákon o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰³ CZECHPOINT. *Výpis z rejstříků trestů*. [online]. czechpoint.cz, aktualizováno 1. března 2015 [cit. 1. března 2015]. Dostupné na < <http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/251>>.

byl prohlášen konkurs), **případně uplynutí pěti let od vyškrtnutí s podmínkou pravomocného ukončení insolvenčního řízení v té době.** Tzn., že pokud byl někdo vyškrtnut ze seznamu advokátů z důvodu prohlášení konkursu na jeho majetek, nebo byl li společníkem v takové společnosti, na níž byl prohlášen konkurs, nemůže být zapsán do seznamu advokátů, ledaže od vyškrtnutí z tohoto důvodu uplynula doba pěti let a insolvenční řízení bylo dle zák. č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon, ve znění pozdějších předpisů, pravomocně ukončeno.

Konkurs je jedním ze způsobů řešení úpadku dlužníka.¹⁰⁴ Úpadkem dlužníka se rozumí *platební neschopnost* (tzn. neschopnost plnit závazky), které má *vůči více věřitelům* a tyto závazky jsou *déle než třicet dní po splatnosti*.¹⁰⁵ Konkurs je způsob řešení úpadku spočívající v tom, že na základě rozhodnutí o prohlášení konkursu jsou zjištěné pohledávky věřitelů zásadně poměrně uspokojeny z výnosu zpeněžení majetkové podstaty s tím, že neuspokojené pohledávky nebo jejich části nezanikají, pokud zákon nestanoví jinak.¹⁰⁶ Zpeněžení majetkové podstaty znamená převedení veškerého majetku, který do ní náleží, na peníze za účelem uspokojení věřitelů.

ZoA tedy stanoví jako překážku výkonu advokacie prohlášení konkursu, přičemž není rozhodující, zda důvodem pro prohlášení konkursu byla jiná než advokátní či advokátní činnost.¹⁰⁷

Vyvstává si položit otázku, proč ZoA brání tomu, aby advokacii vykonávaly osoby, na jejichž majetek byl prohlášen konkurz. Domnívám se, že je tomu především proto, že je to v zájmu ochrany klientů, jimž advokát (objektivně) odpovídá za škodu způsobenou v souvislosti s výkonem advokacie (§ 24 ZoA). Pokud advokát jako takový není schopen dostát ani svých vlastních („soukromých“) závazků je velmi pravděpodobné, že by případně nebyl schopen nahradit ani škodu klientovi, což by bylo neslučitelné s posláním výkonu advokacie. Tím je především ochrana zájmů klienta a v případě způsobené škody, by byl klient poškozen nejen nesprávným výkonem advokacie, ale taktéž nemožností náhrady této újmy. Domnívám se, že i z toho důvodu je pak v ZoA zakotven institut povinného pojištění advokáta (§ 24a ZoA).

Na druhou stranu by ovšem podle mého názoru bylo velmi přísné, kdyby nebyla advokátům ponechána možnost „opětovného“ zápisu po vyřešení nepříznivé majetkové situace. Z toho důvodu hodnotím velmi pozitivně tu skutečnost, že jim ZoA tuto možnost

¹⁰⁴ § 4 odst. 1 písm. a) zák. č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁵ § 3 odst. 1 tamtéž

¹⁰⁶ § 244 tamtéž

¹⁰⁷ Rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích, sp. zn. 16 Ca 157/99 (Soudní judikáty 2/2000 s. 116).

ponechává, když stanoví, že po uplynutí pěti let od vyškrtnutí s podmínkou pravomocného skončení insolvenčního řízení, může být advokát znovu zapsán. Zajímavá je pak situace, když uplyne pětiletá lhůta, ovšem insolvenční řízení ještě není pravomocně skončeno.

Touto otázkou se zabýval Nejvyšší soud, který uvedl, „že po uplynutí pěti let od vyškrtnutí ze seznamu advokátů z důvodu prohlášení konkurzu na majetek advokáta zásadně nelze bránit jeho zápisu do seznamu advokátů. Pokud však konkurzní řízení nebylo ještě skončeno, okamžikem zápisu nastávají, resp. se obnovují účinky pozastavení výkonu advokacie.“¹⁰⁸

8. Nevykonávání činnosti neslučitelné s advokací, taktéž je zde podmínka nebyt účastníkem pracovního poměru, případně služebního poměru s výjimkou pracovního poměru k ČAK-u nebo k obdobné profesní organizaci advokátů v některém z domovských států, k advokátovi, k právnické osobě podle § 15 odst. 1 (dále jen „společnost“, kterou se rozumí *společenství advokátů veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti nebo společnosti s ručením omezeným, pokud předmětem podnikání takové společnosti je pouze výkon advokacie a jejími společníky jsou pouze advokáti;*), nebo k zahraniční právnické osobě oprávněné poskytovat právní služby podle § 35s odst. 1, případně pracovní poměr, jehož předmětem je výkon vědecké, pedagogické, literární, publicistické nebo umělecké činnosti.

9. Složení advokátní zkoušky. Advokátní zkouška je podrobně upravena ve vyhlášce Ministerstva spravedlnosti č. 197/1996 Sb., kterou se vydává zkušební řád pro advokátní zkoušky a uznávací zkoušky (**advokátní zkušební řád**), ve znění pozdějších předpisů. Zkouška prověřuje znalosti z oboru

- ústavního a správního práva,
- trestního práva,
- občanského, rodinného a pracovního práva,
- obchodního práva,
- z předpisů upravující poskytování právních služeb.¹⁰⁹

Zkouška má dvě části, písemnou a ústní, přičemž uchazeč musí nejprve projít písemnou částí zkoušky, aby byl připuštěn k ústní zkoušce. Písemná část zkoušky je zaměřena na praktické znalosti, jakými jsou např. vypracování návrhu na zahájení řízení, opravného prostředku, skutkového a právního rozboru nebo vyjádření, textu obhajovací řeči v trestní věci nebo závěrečného návrhu v řízení občanskoprávním, sepsání listiny, zpracování právního

¹⁰⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. dubna 2009, sp. zn. 25 Cdo 4865/2008

¹⁰⁹ § 1 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 197/1996 Sb., advokátní zkušební řád, ve znění pozdějších předpisů

posudku. U písemné zkoušky je povoleno používat pomůcky v podobě sbírek právních a jiných předpisů, sbírek soudních nebo jiných rozhodnutí a časopisecké nebo knižní právnické literatury. Doba trvání písemné části zkoušky nesmí přesáhnout osm hodin, písemná část je neveřejná.

Naproti tomu ústní část zkoušky veřejná je, pomůcky výše uvedené smí uchazeč používat pouze se souhlasem zkoušejícího, ústní část nemá přesáhnout více než dvě hodiny. Ústní zkouška má pak prověřit schopnosti uchazeče aplikovat při výkonu advokacie právní nebo jiné předpisy.¹¹⁰

Uchazeč se musí ke zkoušce písemně přihlásit, tzv. písemnou žádostí o umožnění vykonání zkoušky, dále musí k žádosti připojit povinné přílohy. Těmi jsou potvrzení školitele o koncipientské praxi, vyplněný výkaz o účasti na všech vzdělávacích akcích pro koncipienty (zejména účast na školení ČAK-u), záznamy o významnějších úkonech právních služeb, kterých se koncipient zúčastnil nebo při kterých zastupoval advokáta, originál výpisu z rejstříku trestů ne starší tří měsíců, doklady o získaném vysokoškolském vzdělání v oboru právo (ověřené fotokopie), doklad o úhradě poplatku za advokátní zkoušku.¹¹¹

Pokud uchazeč o zápis vykonával jinou praxi než praxi advokátního koncipienta, musí k žádosti také doložit tzv. žádost o uznání jiné praxe.

V případě, že uchazeč o zapsání do seznamu advokátů **zkoušku nesloží**, může komoru písemně do jednoho měsíce od konání neúspěšné zkoušky zažádat o její opakování, tzv. **opakovaná zkouška**. Za opakovanou zkoušku uchazeč musí opět hradit poplatek (podrobně vymezen níže), přičemž opakovaná zkouška může být vykonána maximálně dva krát. Pokud uchazeč o zkoušku úspěšně nesloží ani ve dvou opravných termínech, další žádost o výkon zkoušky může podat až po uplynutí tří let, během kterých musí opět vykonávat praxi jako advokátní koncipient.¹¹² Pokud uchazeč na zkoušce splní čtyři „předměty,“ opakuje pouze tu část zkoušky (oboru) ve kterém neuspěl, druhá opakovaná zkouška se však koná ze všech oborů. Pokud uchazeč neprošel přes dva a více obory, pak koná opakovanou zkoušku ze všech oborů znovu.¹¹³

Za advokátní **zkoušku se pokládá též** *justiční zkouška*, soudcovská zkouška, jednotná soudcovská zkouška, jednotná soudcovská a advokátní zkouška, prokurátorská zkouška,

¹¹⁰ § 6- 7 tamtéž

¹¹¹ Tyto přílohy jsou uvedeny přímo v žádosti o možnost vykonat advokátní zkoušku, jež je dostupná na webu ČAK-u

¹¹² § 7 odst. 3, odst. 4 ZoA

¹¹³ § 9 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 197/1996 Sb., advokátní zkušební řád, ve znění pozdějších předpisů

závěrečná zkouška státního zástupce, arbitrážní zkouška a notářská zkouška a exekutorská zkouška; Komora může uznat i jinou odbornou zkoušku v oblasti právní praxe za zkoušku advokátní.¹¹⁴

ZoA tedy předpokládá, že i v jiných právnických profesích lze nabýt znalostí potřebných pro výkon advokacie. Komora ovšem může uznat pouze **praktickou zkoušku**, nikoliv např. zkoušky teoretické, z čehož vyplývá, že není možné uznat za advokátní zkoušku státní závěrečnou zkoušku složenou studenty právnických fakult.¹¹⁵

10. Uhrazení poplatku ve výši 8 500,- Kč. V ZoA je pouze uvedeno, že komoře musí být uhrazen poplatek za zkoušku stanoven stavovským předpisem, který nesmí převýšit částku 10 000,- Kč. Tímto stavovským předpisem je pak **Usnesení představenstva České advokátní komory** ze dne 12. června 2012, kterým se stanoví **poplatek za advokátní zkoušku**, zkoušku způsobilosti a uznávací zkoušku a podrobnosti o jeho placení,¹¹⁶ kde je v čl. I zakotvena poplatková povinnost ve výši 8 500 Kč. Podrobnosti o způsobu úhrady poplatku zůstali i nadále upraveny v usnesení představenstva České advokátní komory č. 2/2004 Věstníku (viz pozn. pod čarou č. 111), kde je v čl. 3 uvedeno, že poplatek je možno zaplatit v hotovosti v kanceláři ČAK-u, případně bezhotovostně na č. účtu 12432-011/0100 pod konstantním symbolem 308 a variabilní symbolem 66000777. Doklad o zaplacení poplatku je pak obligatorní součástí přihlášky ke zkoušce.

11. Složení slibu předsedovi komory ve znění: *„Slibuji na svou čest a svědomí, že budu ctít právo a etiku povolání advokáta a chránit lidská práva. Slibuji, že budu dodržovat povinnost mlčenlivosti a dbát důstojnosti advokátního stavu.“¹¹⁷*

Na závěr lze shrnout, že z hlediska teorie správního práva se exkluzivita osobního členství ve VPK, konkrétně v tomto případě v ČAK-u, projevuje výše vymezenými způsoby. Co mě na této tématice velmi zaujalo, je ta skutečnost, jakou měrou se povinné členství v komoře projevuje **do finanční sféry** advokáta, respektive v tomto případě ještě žadatele o zápis do seznamu advokátů. Pokud budeme hypoteticky „počítat“ náklady, které žadatel o zápis do seznamu advokátů vynaloží před tím, než k zápisu dojde, dostaneme se cca na částku minimálně 9 000,- Kč (poplatek za zkoušku ve výši 8 500,- Kč dále 100,- Kč za výpis z rejstříku trestů, úředně ověřené kopie požadovaných dokladů jako příloha přihlášky, případně poštovné za doručení žádosti atd.).

¹¹⁴ § 6 odst. 1 ZoA

¹¹⁵ KRYM, Ladislav. In SVEJKOVSKÝ, Jaroslav a kol. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*, s. 57 (§ 6 odst. 1).

¹¹⁶ Původní poplatková povinnost činila 5 000,- Kč, byla stanovena usnesením představenstva České advokátní komory č. 2/2004 Věstníku, které bylo změněno výše citovaným usnesením, jež zvýšilo poplatek na 8 500,- Kč.

¹¹⁷ § 5 odst. 1 písm. j) ZoA

Vzhledem k tomu, že **žadatel** o zápis je obvykle pouze **koncipient**, přijde mi tato částka **neúměrně vysoká**, a to ani neuvažuji o tom, že by koncipient zkoušku *úspěšně nesložil*, a poplatek by musel hradit znovu, pak bychom se dostali již na částku **cca 17 500,- Kč** jako náklady na to stát se advokátem. Domnívám se, a to na základě vlastní zkušenosti, že většina koncipientů po výkonu tří roční praxe nemá dostatečné finanční prostředky na to, aby byla tyto náklady schopna uhradit z „vlastních rezerv našetřených z koncipientského platu,“ tudíž situaci řeší různými půjčkami apod. Myslím si tedy, že ČAK by se v souvislosti s výše uvedeným měl zamyslet nad neúměrností finanční zátěže koncipientů při žádání o zápis do seznamu advokátů, která je proti jejich příjmům při výkonu advokátní praxe v značném nepoměru. Ale tato kritika už spadá spíše pod kapitolu 6.2.: Dohled ČAK-u nad výkonem advokacie, kde bude tato diskuze podrobněji rozvedena.

5. Autonomní normotvorba zájmové samosprávy a stavovské předpisy České advokátní komory

5.1. Statutární předpisy

Dalším charakteristickým prvkem typickým pro samosprávné VPK je právo tzv. **autonomní normotvorby**, které znamená, že zákony svěří určitým VPK *právo vydávat předpisy*, kterými pak přímo v rámci své samostatné působnosti regulují veřejnoprávní záležitosti a upravují poměry uvnitř korporace.¹¹⁸ Takové to předpisy nazýváme **statutární předpisy**. Jedná se tedy o určité oprávnění samosprávných korporací vydávat prostřednictvím svých orgánů vlastní pravidla, jež nesmí vybočit z rámce jejich samostatné působnosti.

Statutární předpisy jsou pak závazné (účinné) buď pouze vůči členům VPK (zavazují tedy na základě členství ve VPK), nebo mohou být obecně závazné jako právní předpisy, ale to pouze za předpokladu, že je ústavodárce, jako formu právního předpisu uzná.¹¹⁹

Statutární předpisy lze členit:

1. **předpisy územní samosprávy**, kterým byla propůjčena forma předpisu právního (*obecně závazné vyhlášky obcí, krajů a hl. m. Prahy*),
2. **předpisy zájmové (profesní) samosprávy** (*stavovský či profesní předpis*),
3. **předpisy ostatní samosprávy** (*vysokoškolské či akademické předpisy*),¹²⁰

tj. členění z hlediska subjektu samosprávy, který statuta vydá, v případě bodu 1 je jím územní samospráva (obec nebo kraj), v bodu 2 zájmová samospráva a v bodu 3 vysokoškolská či akademická samospráva.

Statutární předpisy jsou vydávány formou abstraktních správních aktů, tedy zavazují neurčitý počet adresátů. Co se týče **vymezení povahy předpisů stavovských organizací**, existuje více názorů, které jsou v protichůdném postavení o tom, zda jsou tyto předpisy právní povahy či nikoliv.

Např. dle D. Dvořáčka, tyto stavovské předpisy jsou **předpisy právní povahy**, neboť „*naplňují obecné znaky právních předpisů, zejména v oblasti kompetenční, formální, procedurální a obsahové. V nich obsažené normy jsou normami právními se všemi důsledky z toho vyplývajícími. Tyto normy mají regulativní povahu, právní závaznost, jsou věcně*

¹¹⁸ HENDRYCH: *Správní právo ...*, s. 187.

¹¹⁹ SLÁDEČEK: *Obecné správní ...*, s. 65.

¹²⁰ SLÁDEČEK, Vladimír. Ještě k povaze předpisů zájmové samosprávy. *Právní rozhledy*, 2008, č. 4, s. 135.

*i osobně všeobecné a jsou mocensky vynutitelné. Právní předpisy zájmové samosprávy jsou podzákonné právní síly. Jsou proto přezkoumatelné každým soudem v každém konkrétním případě dle dispozic čl. 95 odst. 2 Ústavy a mohou se stát též předmětem abstraktní kontroly (a případného zrušení) ze strany Ústavního soudu.*¹²¹

Naopak V. Sládeček zaujímá opačný názor, tedy, že **stavovské předpisy zájmových samospráv nelze považovat za předpisy právní povahy, protože zmocnění k vydávání těchto předpisů (stejně tak jako zakotvení zájmové samosprávy) nevyplývá z Ústavy,**¹²² „pouze“ ze zákona, tudíž není naplněna podmínka obecné závaznosti jako u právních předpisů, neboť ústavodárce jim tuto závaznost nepřiznal tím, že stavovské organizace ústavně nezmocnil k vydávání stavovských předpisů. Naopak je tomu u územní samosprávy, kdy zmocnění pro vydávání obecně závazných vyhlášek vyplývá přímo z čl. 104 odst. 3 Ústavy,¹²³ nemůže tedy stavovské předpisy z hlediska jejich závaznosti postavit na roveň obecně závazným vyhláškám. Předpisy stavovských organizací dle Sládečka **nejsou ani pramenem práva**, „*co se týče povahy komorových předpisů, jednoznačně je třeba odmítnout názory, že jde o (formální) pramen práva, resp. (podzákonný) právní předpis. Je nutno primárně vycházet z toho, že za právní předpis může být považován jen takový předpis, který má státem uznanou formu (právního předpisu).*“¹²⁴

V souladu s výše uvedeným si myslím, že statutární předpisy lze obecně charakterizovat následujícím způsobem:

- abstraktní akt jako forma správní činnosti
- oprávnění samosprávných korporací vydávat vlastní pravidla
- regulace pouze vnitřní záležitostí samosprávných korporací
- rozsah regulace musí odpovídat vymezení samostatné působnosti samosprávné VPK v oblasti veřejného práva
- výraz autonomní novotvorby, jež musí být výslovně připuštěna „alespoň“ zákonem, tzn., že VPK musí mít zákonné zmocnění k vydávání statutárních předpisů
- závaznost se odlišuje podle:
 - *členství* (závazné pouze pro členy samosprávné VPK), typické pro *zájmovou samosprávu*

¹²¹ DVOŘÁČEK, Dan. Právní povaha předpisů zájmové samosprávy. *Právní rozhledy*, 2006, č. 24, s. 882.

¹²² Ústavní zákon ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

¹²³ Tamtéž

¹²⁴ SLÁDEČEK: Ještě k povaze..., *Právní rozhledy*, 2008, č. 4, s. 128.

→ *obecná závaznost* (závaznost jako právní předpis), typické pro *územní samosprávu*

Co se týče problematiky uznání statutárních předpisů jako pramene práva, je zajímavý judikát Ústavního soudu, který uvedl, že „v rámci profesní samosprávy jsou přijímány rovněž stavovské předpisy, které splňují veškeré charakteristické prvky normativních právních aktů jako pramenů práva.“¹²⁵

Já se ovšem ztotožňuji s názorem V. Sládečka, jelikož si myslím, že z hlediska teorie práva statutární předpisy nesplňují požadavky právní nauky o pramenech práva.¹²⁶ Domnívám se, že statutární předpisy **vydané územními samosprávnými celky jsou pramenem práva, kdežto stavovské a akademické statutární předpisy nelze považovat za prameny práva**, neboť stavovské organizace a akademická samospráva jsou k vydávání stavovských a akademických předpisů zmocněny jen příslušnými zákony, kdežto územní samosprávné celky mají vydávání statutárních předpisů (konkrétně obecně závazných vyhlášek) ústavně garantováno (srov. viz výše).

5.2. Charakteristika stavovských předpisů ČAK-u

Úvodem bych chtěla poznamenat, že na stavovské předpisy ČAK-u platí výše uvedená charakteristika statutárních předpisů, přičemž problematika jejich vydávání spadá do věcné působnosti komory.¹²⁷ Zákonem, který ČAK zmocňuje k vydávání stavovských předpisů je ZoA, který jako jediný ze zákonů, jež upravují postavení a oprávnění stavovských organizací, používá přímo pojem stavovský předpis.¹²⁸

Vzhledem k tomu, co bylo v předcházející kapitole řečeno o závaznosti stavovských předpisů, přijde mi vhodné poukázat na tu skutečnost, že byť nauka uvádí, že stavovské předpisy jsou závazné na základě členství ve VPK, respektive komoře, není tomu přesně tak. Stavovské předpisy ČAK-u jsou závazné nejen pro advokáty, jež jsou zapsány v seznamu advokátů vedeném komorou (viz povinné členství v ČAK-u), ale taktéž pro koncipienty, kteří oficiálně nejsou členy České advokátní komory, nemají tedy oprávnění vykonávat „samostatnou“ advokacii, vykonávají pouze právní praxi pod dozorem vedoucího advokáta.¹²⁹

¹²⁵ Usnesení Ústavního soudu ze dne 2. prosince 2008 sp. zn. IV. ÚS 1373/07

¹²⁶ KUBŮ, Lubomír, HUNGR, Pavel, OSINA, Petr. *Teorie práva*. 1. vydání. Praha: Linde, 2007, s. 61, dále také např. KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 1999, s. 41-49.

¹²⁷ KOUDELKA, Zdeněk. Profesní komory s povinným členstvím. *Studia Trebicensia, Třebíč, Západoomoravská vysoká škola Třebíč o.p.s. 2012* (časopis na webu vydavatele). Dostupné na <https://is.muni.cz/repo/1102956/Profesni_komory.pdf>.

¹²⁸ KOUDELKA, Zdeněk. Je stavovská organizace a stavovský předpis neústavní? *Bulletin advokacie*, 2000, č. 4, s. 32-33.

¹²⁹ § 38 odst. 1 ZoA

Stavovské předpisy jsou dále též závazné pro evropské advokáty, stavovský předpis upravující poplatek za vykonání advokátní a uznávací zkoušky, zkoušky způsobilosti¹³⁰ je též závazný pro žadatele o umožnění vykonání těchto zkoušek.¹³¹

Podmínka závaznosti stavovských předpisů je jejich **vyhlášení**, protože se jedná o normy s obecně závaznou působností, je tedy potřeba je doručit adresátům. Děje se tak prostřednictvím **Věstníku České advokátní komory**, jež je rozeslán subjektům, které zavazuje (advokáti a koncipienti, evropští advokáti), dále také soudům a některým dalším orgánům. Za den vyhlášení se v souladu s § 53 odst. 2 ZoA považuje den uvedený v záhlaví příslušné částky Věstníku jako den jejího rozeslání. Závazným se pak předpis stává třicátým dnem od jeho vyhlášení, tzv. legisvakanční lhůta, pokud ovšem není v předpisu uveden den pozdější.¹³²

Již několikrát bylo poznamenáno, že stavovský předpis může být vydán pouze na základě **zákonného zmocnění**. Toto zmocnění pak může být v ZoA **uvedeno u konkrétního ustanovení**,¹³³ nebo na základě **souhrnného zmocnění**, které obsahuje § 53 odst. 1 ZoA:

„Stavovské předpisy upravují otázky svěřené jim tímto zákonem; dále se jimi upravují

- a) poplatků za zkoušku a podrobnosti o jeho placení,*
- b) poplatků za zápis do seznamu advokátů a poplatků za zápis do seznamu evropských advokátů a podrobnosti o jejich placení,*
- c) podrobnosti o provádění plateb advokátů a usazených evropských advokátů podle § 30 odst. 1,*
- d) pravidla vydávání Věstníku,*
- e) podrobnosti o jednotlivých způsobech výkonu advokacie,*
- f) podrobnosti o poskytování právních služeb advokáty, popřípadě advokátními koncipienty,*
- g) podrobnosti o poskytování právních služeb evropskými advokáty,*
- h) podrobnosti o právech a povinnostech advokátů, advokátních koncipientů a evropských advokátů, které jsou stanoveny tímto zákonem, vyjma práv a povinností v kárném řízení a v řízení podle § 55,*

¹³⁰ Usnesení představenstva Čak-u č. 2/2004 Věstníku, ve znění usnesení č. 2/2012 Věstníku, kterým se stanoví poplatek za advokátní zkoušku, zkoušku způsobilosti a uznávací zkoušku a podrobnosti o jeho placení

¹³¹ § 53 odst. 3, odst. 4 ZoA

¹³² KRYM, Ladislav. In SVEJKOVSKÝ, Jaroslav a kol. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*, 2012, s. 402 (§ 53).

¹³³ Např. § 43 písm. b), c) ZoA- oprávnění sněmu stavovským předpisem schválit organizační řád komory, zřídit sociální aj. fondy, atd.

i) *podrobnosti o právech a povinnostech advokátů, advokátních koncipientů a evropských advokátů, které jsou stanoveny zvláštním právním předpisem, pokud souvisejí s výkonem advokacie.*“

Vzhledem k širokému rozsahu působnosti ČAK-u v oblasti vydávání statutárních předpisů, nyní uvedu „jen“ teoretické členění do následujících kategorií¹³⁴ vždy s konkrétním příkladem v poznámce pod čarou:

1. Stavovské předpisy **neukládající povinnosti**. Jde o předpisy, kde budou řešeny čistě organizační věci.¹³⁵
2. Stavovské předpisy **ukládající povinnosti pouze členům komory**.¹³⁶
3. Stavovské předpisy **ukládající povinnosti nečlenům komory**.¹³⁷

Závěrem podotýkám, že veškeré stavovské předpisy ČAK-u jsou dostupné na webových stránkách komory.¹³⁸

¹³⁴ KOUDELKA, Zdeněk. Zájmová samospráva a její předpisy. *Bulletin advokacie*, 2001, č. 5, s. 14.

¹³⁵ Organizační řád České advokátní komory, usnesení ČAK-u č. 3/1999 Věstníku, ve znění usnesení sněmu č. 5/2009 Věstníku

¹³⁶ Výše a splatnost příspěvků na činnost České advokátní komory, usnesení ČAK-u č. 4/1999 Věstníku, ve znění usnesení sněmu č. 5/2002 Věstníku.

¹³⁷ Poplatek za advokátní zkoušku, usnesení představenstva Čak-u č. 2/2004 Věstníku, ve znění usnesení č. 2/2012 Věstníku.

¹³⁸ *ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA* [online]. Dostupné z <<http://www.cak.cz/scripts/detail.php?pgid=38>>.

6. Dohled nad výkonem zájmové samosprávy v advokacii

Vzhledem ke skutečnosti, že ČAK jako samosprávná stavovská organizace vykonává veřejnou správu na úseku advokacie, musí být i tento výkon veřejné správy podroben určité kontrole. Kontrola veřejné správy se členění na kontrolu, jež je prováděna samotnou veřejnou správou a kontrolu, kterou pak provádějí subjekty stojící mimo veřejnou správu.¹³⁹

Domnívám se, že v oblasti advokacie se uplatní oba dva tyto způsoby kontroly, neboť dle ustanovení § 50 ZoA má ČAK povinnost předložit veškeré stavovské předpisy do 30 dnů Ministerstvu spravedlnosti, dále jen „MS“, přičemž pokud se ministr domnívá, že předpis je v rozporu se zákonem, je oprávněn podat návrh na jeho přezkoumání soudem. Dochází tedy k prolínání kontroly prováděné samostatnou veřejnou správou (MS) s kontrolou, kterou následně musí provést subjekt stojící mimo veřejnou správu, soud. V soudním řízení jsou pak také přezkoumatelná rozhodnutí komory v individuálních záležitostech advokátů a koncipientů.

6.1. Dohled Ministerstva spravedlnosti nad ČAK-em

I přesto, že zájmová samospráva stojí jako určitý protipól státní správy,¹⁴⁰ stát si zachovává možnost zásahu do její činnosti. Dohled nad samosprávou VPK při přezkumu její samostatné působnosti se podobá správnímu dozoru, neboť MS je oprávněno zkoumat pouze zákonnost stavovských předpisů, přičemž nevystupuje jako orgán vrchnostensky nadřazený ČAK-u, nejde tedy o vztah nadřízenosti a podřízenosti, což jsou charakteristické znaky správního dozoru (nejedná se ovšem o typický správní dozor, neboť dohled na samosprávnými VPK, obsahuje svá specifika, jen jsem se snažila nastínit podobnost).

Dohled MS nad vydáváním stavovských předpisů ČAK-em je upraven v § 50 ZoA (viz výše). Stavovské předpisy dle ustanovení § 43 a § 44 odst. 4 písm. b) smí přijímat pouze sněm nebo představenstvo. Jiné akty orgánů komory tedy dohledu ze strany MS nepodléhají (jako např. obecné akty v rámci samosprávy, typicky jednací řád a volební řád sněmu).¹⁴¹

Zajímavé je pak to, že i když se stavovský předpis předává MS jako ústřednímu správnímu úřadu, tím, kdo je oprávněn podat návrh na jeho přezkum (z důvodu rozporu se zákonem) je pouze ministr spravedlnosti,¹⁴² jako vedoucí správního úřadu, nikdo jiný toto

¹³⁹ PRŮCHA: Správní právo....., s. 326.

¹⁴⁰ JANOVEC, Michal. Zájmová samospráva. *Právní fórum*, 2011, č. 5, s. 216.

¹⁴¹ KRYM, Ladislav. In SVEJKOVSKÝ, Jaroslav a kol. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*, 2012, s. 375 (§ 50).

¹⁴² § 50 odst. 2 ZoA

oprávnění nemá. Taková to úprava lze připsat té skutečnosti, že soudní spor státu s profesní samosprávnou organizací je tak významná věc, že může být iniciována jen ministrem.¹⁴³

ZoA i komentář k němu pak mlčí ohledně otázky pravomoci a příslušnosti soudu, který bude oprávněn věc projednat a rozhodnout (zda soudy ve správním soudnictví nebo obecné civilní soudy). Pokud nahlédneme do SŘS také zde nenajdeme výslovné zakotvení pravomoci rozhodnout tento spor, neboť stavovský předpis nelze podřadit pod žádný bod ustanovení § 4 SŘS, kde je vymezena pravomoc správních soudů. V ustanovení § 67 SŘS je pak zakotvena úprava žalob správních orgánů států vůči *územní* samosprávě.¹⁴⁴

Ohledně zájmové samosprávy ovšem SŘS mlčí. Domnívám se tedy, že pravomoc správních soudů lze analogicky vyvodit na základě tohoto ustanovení, u kterého je jasně vymezeno, že řízení o těchto věcech je řízení před soudem ve správním soudnictví. Pravomoc správních soudů ohledně přezkumu nezákonnosti stavovských předpisů ČAK-u dovozuje na základě výše uvedeného ustanovení i Z. Koudelka.¹⁴⁵ S. Balík například dovedl pravomoc správních soudů na základě přihlídnutí k předmětu řízení, která je případnější ve správním soudnictví, naopak v civilním by neobstála.¹⁴⁶

Dále považuji za významnou pravomoc MS vydávat v souladu s ustanovením § 51 ZoA tzv. **kárný řád**¹⁴⁷ a dle § 52 ZoA tzv. **zkušební řád**.¹⁴⁸ Podle mého názoru se taktéž jedná o určitou formu dohledu nad výkonem advokátní profese, neboť obě dvě vyhlášky významným způsobem zasahují do práv a povinností advokátů, případně advokátních koncipientů. Z toho důvodu pak ZoA zmocňuje k vydávání těchto předpisů státní orgán- MS.

Na druhou stranu ZoA nepopírá úlohu ČAK-u a jeho význam v oblasti dohledu nad advokací, když v obou případech je zakotvena povinnost MS vyžádat si vyjádření komory k příslušným řádům. Navíc pak kárné řízení je vedené před kárným senátem, takže ČAK má zásadní vliv v kárném řízení, v podstatě ho vede a rozhoduje v něm. Z tohoto důvodu bude kárné řízení podrobněji rozvedeno v následující podkapitole- Dohled ČAK-u nad výkonem advokacie. Advokátní zkušební řád již byl rozebrán v kapitole 4.2., tudíž se mu již věnovat nebudu.

¹⁴³ KOUDELKA: Samospráva..., s. 356.

¹⁴⁴ Ustanovení řízení proti rozhodnutí správních orgánů se přiměřeně použijí též v případě, když zvláštní zákon svěřil správnímu úřadu pravomoc podat žalobu proti usnesení nebo opatření orgánu územního samosprávného celku v samostatné působnosti (§ 67 písm. a) SŘS).

¹⁴⁵ KOUDELKA: Samospráva..., s. 357.

¹⁴⁶ BALÍK, Stanislav. Ke vztahu advokátské samosprávy a Ministerstva spravedlnosti. In HLOUŠEK, Vít, ŠIMÍČEK, Vojtěch (ed). *Výkonná moc v ústavním systému České republiky*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004, s. 139.

¹⁴⁷ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 244/1996 Sb., advokátní kárný řád, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁸ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 197/1996 Sb., advokátní zkušební řád, ve znění pozdějších předpisů

MS dále vykonává státní dohled nad činností advokátů, evropských advokátů a koncipientů při **činění prohlášení o pravosti podpisu a při provádění autorizované konverze dokumentů**. Poskytování těchto činností není poskytování právních služeb,¹⁴⁹ tudíž si zde stát vymínil dohled nad advokáty bez možnosti intervence ČAK-u.

Role MS v oblasti dohledu nad výkonem veřejné správy v oblasti advokacie je podle mého názoru nejvýznamnější co se týče přezkumu, respektive oprávnění zahájit soudní řízení z důvodu nezákonnosti stavovského předpisu, ovšem není jediná. *„Žaloba proti zákonnosti či právnosti stavovských předpisů není samozřejmě jediným z kontrolních mechanismů zájmové samosprávy ze strany státu. Dalším je přezkum jejich konkrétních aktů správními soudy. V „komorových“ předpisech se lze setkat s oprávněním dožadovat se přezkumu rozhodnutí vydaného v kárném, disciplinárním atd. řízení soudem.“*¹⁵⁰

6.2. Dohled ČAK-u nad výkonem advokacie

Jak již bylo v předchozích kapitolách uvedeno, jednou z hlavních úloh stavovských organizací, je dohled nad výkonem daného svobodného povolání. Tento dohled v oblasti advokacie vykonává ČAK a to prostřednictvím následujících prostředků.

6.2.1. Disciplinární delikty a kárné řízení před ČAK-em

Tato problematika souvisí s tzv. **správněprávní** odpovědností, což je správní odpovědnost realizovaná správními orgány a aplikovaná na podmínky a potřeby veřejné správy. V systému správněprávní odpovědnosti pak rozlišujeme odpovědnost za přestupky, tzv. jiné správní delikty, **disciplinární delikty**, pořádkové delikty, jiné správní delikty fyzických osob a delikty právnických osob.¹⁵¹

Disciplinární delikty se v oblasti advokacie projednávají v tzv. **kárném řízení**, které vede kárná komise, přičemž vykonává disciplinární pravomoc, již komora zabezpečuje profesionální úroveň a etiku výkonu povolání svých členů.¹⁵² Hmotněprávní povinnosti při výkonu advokacie jsou uvedeny v ustanoveních § 16- 31 ZoA, přičemž advokáti jsou vázáni nejen zde uvedenými povinnostmi, ale taktéž povinnostmi stanovenými stavovskými předpisy (viz výše). Kárné řízení při jejich porušení je pak podrobně vymezeno v 32- 35e ZoA, podrobnosti pak ve vyhlášce Ministerstva spravedlnosti č. 244/ 1996 Sb., **advokátní kárný řád**, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „advokátní kárný řád.“

¹⁴⁹ KRYM, Ladislav. In SVEJKOVSKÝ, Jaroslav a kol. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*, 2012, s. 399 (§ 52b).

¹⁵⁰ MATES, Pavel. Státní dozor nad zájmovou samosprávou. *Právní rozhledy*, 2011, č. 24, s. 887.

¹⁵¹ PRŮCHA: *Správní právo...*, s. 385- 392.

¹⁵² FIALA, Josef, MATES, Pavel: *Komory podnikatelů...*, s. 11.

Mezi základní povinnosti advokáta patří¹⁵³

- chránit a prosazovat zájmy klienta
- dodržovat pravidla profesní etiky a soutěže
- mlčenlivost
- případná náhrada újmy způsobená výkonem advokacie (s čímž souvisí povinné pojištění advokátů dle zákonných podmínek)
- součinnost s ČAK-em (např. oznámení sídla, oznamování skutečnosti nezbytné pro vedení seznamu advokátů, změny těchto skutečností, placení příspěvků komoře atd.)
- dodržování stavovských předpisů

Pokud advokát či koncipient *opětovně* nebo *závažně* poruší výše uvedené povinnosti, dopustí se **kárného provinění**. Za to mu lze pak udělit některé z následujících kárných opatření¹⁵⁴:

- a) napomenutí,
- b) veřejné napomenutí,
- c) pokutu až do výše stonásobku minimální měsíční mzdy stanovené zvláštním právním předpisem, (koncipientovi do dvacetinásobku),
- d) dočasný zákaz výkonu advokacie uložený na dobu od šesti měsíců do tří let,
- e) vyškrtnutí ze seznamu advokátů (ze seznamu koncipientů).

O výše uvedeném ovšem musí proběhnout tzv. **kárné řízení**. To pak probíhá před tří člennou **kárnou komisí**. Kárná komise je pak jedním z orgánů ČAK-u, prostřednictvím kterého ČAK dohlíží nad řádným výkonem advokacie již v konkrétním individuálním případě, neboť kárné řízení lze zahájit pouze na návrh, který označujeme jako **kárná žaloba**. Ten je oprávněn podat pouze kárný žalobce, kterým může být buď předseda kontrolní rady ČAK-u nebo ministr spravedlnosti. Účastníky řízení jsou pak kárný žalobce a kárně obviněný, kterým je advokát nebo advokátní koncipient, proti němuž je kárné řízení zahájeno.¹⁵⁵

„Nespokojený“ klient tedy nemá oprávnění sám zahájit kárné řízení, ovšem k jeho zahájení může dát ČAK-u podnět, respektive podat na kontrolní oddělení ČAK-u **stížnost na advokáta**, přičemž kontrolní oddělení stížnost přezkoumá a pokud shledá důvodnost, předá ji s návrhem kárné žaloby kontrolní radě.¹⁵⁶

Domnívám se, zakotvení kárné odpovědnosti advokátů je jedním z nejsilnějších prostředků, díky kterým dochází ke kontrole řádného výkonu advokacie. V kárném řízení jde

¹⁵³ § 16- 31 ZoA

¹⁵⁴ § 32 ZoA

¹⁵⁵ § 33 ZoA ve spojení s § 1 a 7 advokátního kárného řádu

¹⁵⁶ ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA. *Kontrolní oddělení- náplň činnosti dle kancelářského řádu* [online]. cak.cz, [cit. 6. března]. Dostupné z <<http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=166>>.

o dohled nad konkrétní povinností konkrétního advokáta, nejedná se tedy o obecnou nebo nahodilou kontrolu. V kárné žalobě musí být přesně vymezen skutek, v němž je spatřováno porušení povinnosti advokáta, neboť pro jiný skutek, než je uveden v žalobě, nemůže být advokát uznán kárně vinným, jelikož by nebyla zachována totožnost skutku.¹⁵⁷ I přesto, že výsledkem kárného řízení je vždy „pouze“ individuální správní akt, který se bude dotýkat práv a povinností jen kárně obžalovaného, jsem toho názoru, že v oblasti dohledu nad výkonem advokacie ze strany ČAK-u se jedná o nástroj poměrně účinný, neboť si myslím, že příslušná rozhodnutí kárné komise mají preventivní charakter a jsou jakýmsi „varováním“ pro ostatní advokáty.

6.2.2. Etický kodex advokáta (s důrazem na slušnost a poctivost)

V souvislosti s problematikou kárných deliktů advokátů, mi přijde nejzajímavější jejich povinnost, respektive porušení povinnosti v oblasti advokátní etiky. Ta je upravena v ustanovení § 17 ZoA, přičemž podrobněji je vymezena v usnesení představenstva ČAK-u č. 1/1997 Věstníku, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky (**etický kodex**), ve znění pozdějších předpisů, dále jen „etický kodex.“

Hlavní významem stanovení pravidel profesní etiky je „ochrana advokátního stavu a veřejných zájmů. Excesy v chování advokáta totiž mohou ovlivnit postoje a důvěru veřejnosti v celý právní řád a justiční systém. Negativní důsledky takového to chování pro stav nejsou žádoucí. Oslabení důvěry by mohlo mít fatální dominové efekty, zásah do osobní sféry advokáta je tedy v tomto případě z hlediska ochrany vyšších hodnot zcela důvodný.“¹⁵⁸

ČAK tedy prostřednictvím etického kodexu zavazuje advokáty k povinnostem i mimo výkon advokacie. Nejedná se ani tak o povinnosti, jako spíše nároky na osobní či charakterní vlastnosti advokáta. Ty jsou uvedeny v čl. 4 etického kodexu, jedná se o **poctivost, čestnost, slušnost chování**, čímž budou advokáti přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu. Tyto požadavky na jeho osobu pak platí i pro jeho soukromý život, jako např. pro vztahy k jeho dlužníkům či věřitelům, sousedské vztahy, projevy na veřejnosti apod.¹⁵⁹

Pojďme se nyní podívat na zajímavé případy, kdy advokáti výše uvedené nesplnili a byli kárně potrestáni. Např. byla advokátovi uložena pokuta ve výši 100 000 Kč, neboť

¹⁵⁷ Rozhodnutí kárného senátu ČAK-u sp. zn. K 24/2000. Dostupné z <
<http://www.cak.cz/scripts/modules/fg/fulltxt.php?searchtext=v%C4%9Bcn%C3%BD+rejst%C5%99%C3%ADk>
>.

¹⁵⁸ VYCHOPEŇ, Martin. In SVEJKOVSKÝ, Jaroslav a kol. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*, s. 444 (Čl. 4 etického kodexu).

¹⁵⁹ Tamtéž

odůvodnil (na pokyn klienta) námitku podjatosti ustanoveného soudního znalce jeho údajným židovským původem.¹⁶⁰ Nejčastější jsou pak provinění advokátů v oblasti dodržování závazkových právních vztahů, např. uložení pokuty advokátce za neplnění z nájemní smlouvy, kde její dluh dosáhl částky 30 000,- Kč,¹⁶¹ nebo dokonce vyškrtnutí advokáta ze seznamu advokátů za dluh přesahující celkově milion korun (vůči více věřitelům) neboť dobrovolně nesplnil závazky ze smluv o půjčce.¹⁶²

Závěrem bych ráda uvedla, že se plně ztotožňuji s přístupem ČAK-u, který „*zpravidla uplatňuje výrazně přísnější postih vůči kárně obviněným, kteří s Komorou ve věci svého kárného obvinění buď nekomunikují, nebo se namísto doznání a sebereflexe (kdy toto je zpravidla považováno za významnou polehčující okolnost odůvodňující uložení mírnějšího kárného patření) pouze snaží o popření svého jednání bez jakékoli opory v důkazech.*“¹⁶³

6.2.3. Koncipientura jako příprava na budoucí povolání advokáta

ČAK jako výkon dohledu nad advokacii nejen že stanovuje povinnosti advokátům a dbá na jejich dodržování (viz předcházející podkapitoly), ale taktéž stanovuje předpoklady pro výkon tohoto povolání, a to tím, že dohlíží nad činností osob, jež směřují k tomu být advokátem, tzv. advokátní koncipienti.

Advokátní koncipientství je jedna z podmínek pro zápis do seznamu advokátů (§ 5 odst. 1 písm. c) ZoA). Jedná se o minimálně tříletou právní praxi, jejímž **cílem je získat pod vedením a dohledem advokáta znalosti a osvojit si zkušenosti potřebné k výkonu advokacie**. Advokátním koncipientem se stane ten, kdo je zapsán do seznamu advokátních koncipientů vedeném ČAK-em. Pro takový to zápis musí splnit podmínky uvedené v § 37 ZoA (plná svéprávnost, vysokoškolské vzdělání v oboru právo, bezúhonnost, neuložení kárného opatření vyškrtnutí ze seznamu koncipientů, pracovním poměr k advokátovi),¹⁶⁴ přičemž tyto podmínky jsou obdobné s podmínkami pro zápis do seznamu advokátů, tudíž byly podrobně rozvedeny v kapitole 4.1.

Pro advokátního koncipienta jsou pak stejně jako pro advokáta závazné nejen všechny ustanovení ZoA, jež se jich dotýkají, ale taktéž všechny stavovské předpisy vydané ČAK-em. Jeden z nejvýznamnějších stavovských předpisů komory související s výchovou koncipientů

¹⁶⁰ Sbíрка kárných rozhodnutí České advokátní komory 2012-2013, str. 78.

¹⁶¹ Tamtéž str. 34

¹⁶² Sbíрка kárných rozhodnutí České advokátní komory 2002-2003, str. 98.

¹⁶³ MOTYČKA, Petr. Kárná řízení advokátů, soudců a státních zástupců aneb měří se všem stejným metrem? *Bulletin advokacie*, 2015, č. 1-2, s. 52.

¹⁶⁴ § 36- 38 ZoA

je usnesení představenstva ČAK-u č. 1/1998 Věstníku, **o výchově advokátních koncipientů a dalším vzdělávání advokátů**, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „usnesení o výchově.“

V tomto usnesení jsou podrobně vymezeny podmínky vedení a dohledu nad činností advokátního koncipienta. S tímto souvisí **odborný dohled advokáta** zaměstnavatele, tedy „školitele“ nad činností koncipientů a taktéž **odborný dohled ČAK-u**, který se projevuje hlavně v tzv. **povinných školeních a seminářů pořádaných ČAK-em**, přičemž neúčast na tokových to vzdělávacích akcí může být trestána kárným opatřením.¹⁶⁵

Dohled školitelů advokátů je pak taktéž zakotven v **etickém kodexu advokáta**, který ve svém čl. 15 uvádí, že advokát je povinen umožnit advokátnímu koncipientovi, který je k němu v pracovním poměru, účelnou právní praxi, pečlivě ho vést a dohlížet na něj tak, aby získal znalosti a zkušenosti potřebné ke složení advokátní zkoušky a k výkonu advokacie a aby si osvojil a dodržoval pravidla profesionální etiky.

V komentáři¹⁶⁶ je pak uvedeno, že požadavek pečlivé výchovy a vedení koncipienta znamená, že nejen že advokát bude např. zodpovídat odborné dotazy, ale taktéž že bude koncipientovi nápomocen s rozsahem a rozvrhem jeho přípravy na advokátní zkoušku, umožní mu účast na vzdělávacích programech ČAK-u a v tomto „**směru bude pro koncipienta laskavým přítelem a rádcem a ne pouhým zaměstnavatelem, který dbá jen vlastní zájmy**.“¹⁶⁷

Myslím, si že toto ustanovení s komentářem není v advokátní praxi dodržováno. Samozřejmě je mi jasné, že není vhodné ani se nedá paušalizovat tuto myšlenku na všechny advokáty, ale domnívám se že, dnešní trend v oblasti advokacie- zaměstnávání advokátních koncipientů, je **zaměstnávat advokátní koncipienty jako levnou pracovní sílu**. Nástupní plat koncipientů se liší dle regionu, v Praze činí cca 20 000,- Kč měsíčně, v ostatních oblastech pak 15 000,- Kč měsíčně.¹⁶⁸ Přijde mi tristní ten fakt, že po ukončení pětiletého právnického vzdělání, je absolventů vysokých škol často nabízena o něco vyšší než minimální mzda (základní sazba minimální mzdy pro stanovenou týdenní pracovní dobu 40 hodin **činí pro rok 2015 částku 9 200,- Kč za měsíc**).¹⁶⁹

¹⁶⁵ Čl. 9, 10, 12 usnesení představenstva ČAK-u č. 1/1998 Věstníku, o výchově advokátních koncipientů a dalším vzdělávání advokátů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁶⁶ VYCHOPENĚ, Martin. In SVEJKOVSKÝ, Jaroslav a kol. (ed). *Zákon o advokacii: komentář*, s. 482 (čl. 15 etického kodexu advokáta).

¹⁶⁷ Tamtéž

¹⁶⁸ ČTK. *Advokátních koncipientů je stále víc, platy jim stagnují*. [online].tyden.cz, 8. března 2013, [cit. 7. března 2015]. Dostupné na <http://www.tyden.cz/rubriky/byznys/cesko/advokatnich-koncipientu-je-stale-vic-platy-jim-stagnuji_263552.html#_VP37sPmG8rU>.

¹⁶⁹ MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI. *Informace o minimální mzdě od 1. ledna 2015*. [online]. mpsv.cz, 24. října 2014 [cit. 7. března 2015]. Dostupné na <<http://www.mpsv.cz/cs/19457>>.

Domnívám se, že tato skutečnost může být zapříčiněna tím, že trh v oblasti advokacie je v současnosti velmi „přesycen,“¹⁷⁰ neboť k třicátému lednu 2015 je evidováno celkem 11 913 advokátů a 3 472 koncipientů,¹⁷¹ což značí, že počty stále vzrůstají (viz pozn. pod čarou č. 167, kde jsou uvedena čísla za předchozí roky).

Mám za to, že ČAK v oblasti dohledu nad řádným výkonem praxe advokátních koncipientů selhává, neboť koncipientům často není uděleno výše zmíněné odborné vedení. O tom nasvědčuje i samostatné vyjádření ČAK-u, který ve svém sdělení na webových stránkách výslovně uvedl, že „*představenstvo ČAK má již delší dobu poznatky, že úroveň znalostí uchazečů o složení advokátní zkoušky má klesající úroveň. Proto hledá cesty, jak této tendenci předcházet. Jako jedno z možných řešení zvažuje i prodloužení právní praxe advokátních koncipientů.*“¹⁷²

Podle mého názoru, by ČAK místo toho, aby se zaměřoval na příčinu problému pouze z jednostranného úhlu pohledu (kterým shledává problém jen na straně koncipientů), by se měl snažit hledat i jiné možné vysvětlení, proč uchazeči o zkoušku nejsou dostatečně připraveni. Domnívám se, že důvodem by též mohl být přístup školitelů. ČAK by měl řešit problém tak, že účelně prověří odborné vedení a dostatečné školení koncipientů, např. **zavedením dohledu nad školiteli**. Díky zavedení tohoto institutu by pak mohla být posouzena otázka, jak odborné či neodborné vedení je koncipientům udělováno, protože podle mého názoru, pouze vedení koncipientského deníku¹⁷³ není dostačujícím prostředkem prokazující účelnou právní praxi. Pozitivem zavedení dohledu nad školiteli by též bylo to, že by se prostřednictvím evidencí nebo statistik pak dalo poměrně snadno určit, zda je důvodem klesající úrovně zkoušek pouze nepřipravenost uchazečů.

Dohled by se mohl uskutečňovat např. prostřednictvím **možnosti koncipienta dát ČAK-u podnět k prověření dohledu školitele** s tím, že pro koncipienta by tento podnět, pokud by byl oprávněný, neměl negativní dopad, neboť pořád jsme v nerovném postavení zaměstnavatel versus zaměstnanec.

¹⁷⁰ „Dle údajů k 31. 12. 2012 bylo advokátů v ČR 9788 a advokátních koncipientů 3485, celkem tedy 13 273 advokátů a advokátních koncipientů. Jak je patrné z výše uvedených tabulek v průběhu tříletého zkoumaného období (rok 2009 až 2011) zaznamenala každá země nárůst počtu advokátů. Tento trend se týká i České republiky.“ INDRUCHOVÁ, Eva. Statistická komparace advokátní profese ve vybraných evropských státech. *Bulletin advokacie*, 2013, [online]. Publikováno 4. srpna 2013, [cit. 7. března 2015]. Dostupné na <<http://www.bulletin-advokacie.cz/statisticka-komparace-advokatni-profese-ve-vybranych-evropskych-statech?browser=full>>.

¹⁷¹ Bod 7a Zápisu z 15. schůze jednání představenstva ČAK-u, která se konala ve dnech 9. a 10. února 2015 Dostupné na <http://www.cak.cz/assets/pro-advokaty/aktuality/zapis_15_-predstavenstvo_2015_02_09.pdf>.

¹⁷² ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA. *Sdělení České advokátní komory ve věcech délky právní praxe advokátních koncipientů*. [online]. cak.cz, [cit. 7. března 2015]. Dostupné na <<http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=10319>>.

¹⁷³ Čl. 7 usnesení ČAK-u o výchově koncipientů

Myslím si, že zvýšením tříleté povinné praxe na pětiletou, se situace jen zhorší, tento způsob nápravy není podle mého názoru adekvátní. Pokud si připustíme výše uvedené úvahy, že advokáti dostatečně odborně nevedou své koncipienty, zvýšení délky praxe pak vůbec neřeší uvedený problém, naopak jen zhoršuje postavení koncipientů. Možným východiskem by bylo, kdyby advokát nesl odpovědnost za svého koncipienta. Toho by se dalo dosáhnout např. **zavedením povinnosti školitele být u ústní zkoušky spolu s koncipientem**. V tomto směru považuji aktivity ČAK-u za vhodné, nýbrž s prodloužením délky koncipientské praxe se ztotožnit nemohu.¹⁷⁴

Co se týče nedávné mediální kauzy ohledně sdělení R. Pelikána a o jeho záměrech prodloužit tříletou praxi na pětiletou s tím, že dva roky by se praxe konala v oblasti justice tím způsobem, že koncipienti by „*tam pomáhali s únavným papírováním, které soudce zdržuje - například s psaním jednoduchých rozhodnutí či přípravou podkladů*“,¹⁷⁵ domnívám se, že pro takovéto získání praxe v oblasti fungování justice je již zavedena funkce asistenta soudce. Nebude tedy podle mého názoru vhodné, zbytečně prodlužovat koncipientskou praxi s tím, že by se v podstatě nejednalo ani o výkon advokacie (tedy poskytování právních služeb tak, jak jsou vymezena v § 1 ZoA). Dále si myslím, že ZoA (§6) „ne jen tak pro nic za nic“ zná institut uznané praxe, tudíž opravdu nechápu, v čem by výše uvedený návrh pana Pelikána situaci zlepšil, naopak si myslím, že by opět docházelo ke zhoršení postavení advokátních koncipientů.

Závěrem bych ráda uvedla, že ji mi jasné, že tato kritika se nedá obecně paušalizovat, a že na druhou stranu je to pak i volba koncipienta, u kterého školitele, bude, respektive nebude praxi vykonávat. Stejně si ale myslím, že NĚKTERÍ advokáti školitelé neplní povinnosti stanovené jim jak v ZoA, tak i stavovské předpisy (viz výše).

¹⁷⁴ ČAK na schůzi představenstva konané dne 9. a 10. prosince 2014 schválil novelu ZoA týkající se mimo jiné zavedení a úprava podmínek pro výkon funkce advokátního školitele spočívající v tříleté právní praxi, omezení počtu advokátních koncipientů na jednoho školitele a změna advokátních zkoušek. *Zápis z 13. schůze představenstva ze dne 9. a 10. prosince*. Dostupné na <http://www.cak.cz/assets/pro-advokaty/aktuality/zapis_13_predstavenstvo_2014_12_09.pdf>.

¹⁷⁵BLAŽEK, Vojtěch. *Pelikánův plán: Absolventi práv budou muset povinně na dva roky na praxi k soudu*. [online]. iHned.cz, 16. února 2015 [cit. 9. března 2015]. Dostupné na <<http://archiv.ihned.cz/c1-63542710-pelikanuv-plan-absolventi-prav-budou-muset-povinne-na-dva-roky-na-praxi-k-soudu>>.

7. Finanční a hospodářská nezávislost zájmové samosprávy a financování České advokátní komory

Vzhledem ke všem účelům (uvedených v předcházejících kapitolách) je pro zakotvení zájmové samosprávy stěžejní nejen právní zakotvení, ale taktéž zde hraje důležitou roli **aspekt ekonomický**, neboť pokud by zájmové samosprávy neměly zaručeno vlastní finanční krytí, celá realizace výkonu veřejné správy prostřednictvím těchto organizací by mohla být fakticky (nikoliv právně) vetována státní mocí, která by jim odepřela finanční podporu na jejich fungování.¹⁷⁶

Na druhou stranu pak je i pro stát přínosnější, když se nemusí zabývat financováním komor, protože takový systém snižuje náklady státu na činnosti spojené s regulací samospráv. Zájmová samospráva je totiž financována pouze z vlastních zdrojů, nejčastěji nebo nejvýznamněji formou členských příspěvků a není tak napojena na veřejné rozpočty.¹⁷⁷

Zdroje, z kterých komory pak čerpají své finanční příjmy lze rozčlenit do následujících kategorií¹⁷⁸:

- **Platby za přístup k výkonu činnosti.**

Často se jedná o poplatek za složení kvalifikační zkoušky jako podmínky pro vstup do profese. V oblasti advokacie je tento poplatek uveden jako jedna z podmínek pro zápis do seznamu advokátů (§ 5 odst. 1 písm. i) ZoA), přičemž jeho výše je stanovena v Usnesení představenstva ČAK-u ze dne 12. června 2012, kterým se stanoví **poplatek za advokátní zkoušku**, zkoušku způsobilosti a uznávací zkoušku a podrobnosti o jeho placení, kde je v čl. I zakotvena poplatková povinnost ve výši **8 500 Kč**.¹⁷⁹

- **Členské platby na činnost komor.**

Tato povinnost je v ZoA zakotvena v ustanovení § 30 odst. 1, kde je stanoveno, že advokát je povinen platit **příspěvky na činnost Komory**. V § 43 písm. d) ZoA je dále zakotvena pravomoc sněmu ČAK-u, rozhodnout o výši a způsobu úhrady tohoto příspěvku stavovským předpisem, případně stanovit zásady pro rozhodnutí o příspěvku představenstvem. Tímto stavovským předpisem, jež pak podrobně vymezuje členský příspěvek je **Usnesení představenstva ČAK-u č. 14/2004 Věstníku**, ve znění pozdějších předpisů, kde je v čl. I

¹⁷⁶ HAVLAN, Petr. Dvojí pojetí samosprávy a jeho projekce do majetkové sféry územních samosprávných celků. In HLOUŠEK, Vít, ŠIMÍČEK, Vojtěch (ed). *Výkonná moc v ústavním systému České republiky*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita Brno, 2004, s. 276.

¹⁷⁷ ŠEFL, Vladimír. Právní a ekonomické aspekty povinného členství v profesních komorách. In DÁVID, Radovan a kol. (ed). *Dny práva – 2010 – Days of Law 2010- The conference proceedings*. 1. vydání 2010. Brno: Právnická fakulta MU Brno, 2010, s. 568-569.

¹⁷⁸ ŠEFL: *Financování profesních ...*, s. 389-391.

¹⁷⁹ poplatková povinnost za účast při advokátních zkouškách byla blíže rozvedena v kapitole 4.1.

stanovena částka **8.000,- Kč ročně**, přičemž byl-li advokátovi pozastaven výkon advokacie, činí částka 3.000,- Kč ročně, a pokud byl advokát zapsán do seznamu advokátů po 30. červnu 2015, jde částku 4.000,- Kč ročně.

- **Ostatní platby členů komor.**

Tyto platby jsou často spojeny např. se vzděláváním, pojistným, případně dalším plněním, jež slouží k účelům financování vlastních zájmů členů komory. V ČAK-u je tento „pilíř zisků“ naplňován prostřednictvím tzv. **fondů**. Pravomoc zřizovat fondy a stanovit pravidla jejich tvorby a čerpání má sněm ČAK-u, opět prostřednictvím stavovských předpisů.¹⁸⁰ Fondy zřízené ČAK-em jsou následující:

Sociálního fond zřízený Usnesením sněmu č. **6/1999** Věstníku, kterým se schvaluje výše a splatnost **odvodu advokátů do sociálního fondu** České advokátní komory, ve znění pozdějších předpisů, dle jehož čl. II výše odvodu za **rok činí 500,- Kč**, částku 250 Kč, byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 30. červnu 2015, přičemž odvod neplatí advokáti, kterým byl pozastaven výkon advokacie.

Fond pro vzdělávání advokátních koncipientů, zřízený Usnesením sněmu č. 7/2005 Věstníku, o **fondu** České advokátní komory **pro vzdělávání advokátních koncipientů**, ve znění pozdějších předpisů, dle jehož čl. 6 výše odvodu za **rok činí 3 000,- Kč**. Tento odvod jsou povinni platit pouze advokáti (i usazení evropské advokáti a obchodní společnosti zřízené k výkonu advokacie), kteří *zaměstnávají advokátní koncipienty*, přičemž částka je hrazena vždy za každého jednotlivého koncipienta zvlášť.

Pro úplnost ještě dodávám, že advokáti jsou povinni hradit si též **povinné smluvní pojištění**, přičemž tyto částky ovšem nejsou výnosy pro ČAK. Specifikace částek jako úhrad za pojištění advokátů pro případ škody je dostupná na webových stránkách ČAK-u, pro rok 2015 se jedná o částku **5.250,- Kč** za pojistné.¹⁸¹

Pokud jsme nyní probrali finanční nezávislost stavovských organizací (se zaměřením na ČAK), je vhodné se taktéž zabývat **hospodařením** VPK s jejich majetkem. I zde stejně jako ve způsobu financování se uplatní zásada **nezávislosti hospodaření s majetkem** komor, i když právní úprava profesní samosprávy obsahuje slabou úpravu v oblasti hospodaření.¹⁸²

„Základní rozhodovací pravomoc při nakládání s majetkem mají nejvyšší orgány komor - valné hromady členů nebo shromáždění. Tyto rozhodují jak o výši plateb členů, tak i

¹⁸⁰ § 43 písm. c) ZoA

¹⁸¹ ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA. *Sdělení ČAK o povinných platbách a pojistném* [online]. cak.cz, [cit. 10. března 2015]. Dostupné na <<http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=1391>>.

¹⁸² HAVLAN, Petr., NEUMANNOVÁ, Hana. K profesním komorám jako subjektům vlastnického a jiných majetkových práv. *Právní zpravodaj*, 2007, roč. 8, č. 4, s. 10-11.

*o dalších platbách spojených s členstvím v komoře a rovněž o základních majetkových otázkách komory.*¹⁸³

Z výše uvedeného vyplývá, že problematika hospodaření s majetkem je ve výlučné pravomoci daných orgánů komory, stát tedy do této oblasti nemá jak zasahovat. Podrobná problematika hospodaření ČAK-u s jeho majetkovými prostředky je upravena v **organizačním řádu komory**.¹⁸⁴ Ten rozlišuje rozdíl mezi hospodařením obvyklé povahy, ke kterému je dle čl. 63 oprávněn předseda komory, naopak pokud se jedná o hospodaření mimo rámec obvyklé povahy (čl. 64), rozhoduje o něm představenstvo (např. zřízení nemovitosti v majetku komory, uzavření úvěrové smlouvy atd.)

*„Finanční hospodaření ČAK-u se pak řídí rozpočty pro každý rozpočtový kalendářní rok, které (po vyjádření předsedy kontrolní rady ČAK a předsedy kárné komise ČAK) projednává a schvaluje v souladu s čl. 58 organizačního řádu představenstvo ČAK. Rozpočet sestává z reálného odhadu příjmů a výdajů v rozpočtovém roce.*¹⁸⁵

Závěrem považuji za vhodné podotknout, že ČAK, respektive jeho předseda je povinen v souladu s čl. 70 organizačního řádu, oznamovat výsledky hospodaření a to ve Věstníku ČAK-u a to nejpozději do konce měsíce září každého roku.

¹⁸³ ŠEFL: *Financování profesních ...*, s. 392.

¹⁸⁴ Čl. 1 písm. c) ve spojení s čl. 63 a násl. usnesení Sněmu ČAK-u č. 3/1999 Věstníku, organizační řád České advokátní komory, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸⁵ SNÁŠELOVÁ, Lygie. Zpráva o hospodaření ČAK. *Bulletin advokacie*, 2005, č. 9, s. 10.

8. Organizační struktura zájmových samospráv a orgány České advokátní komory

Dalším charakteristickým znakem typickým pro zájmovou samosprávu je zřízení vlastní organizační struktury každé VPK, prostřednictvím kterých realizují svou činnost. Tyto orgány komor jsou upraveny vždy v příslušném zřizovacím zákoně, přičemž struktura jednotlivých orgánů u příslušných komor je poměrně obdobná. V čele každé komory je volený představitel (**prezident, předseda**), jakožto statutární zástupce, každá komora má také svůj **nejvyšší orgán**, jenž pověřen rozhodovat o nejdůležitějších otázkách (sněm, sjezd delegátů atd.), **výkonný orgán** (nejčastěji nazýván jako představenstvo), **kontrolní orgán** (dozorčí komise, kontrolní rada atd.), orgány **s disciplinární pravomocí** (kárná komise, disciplinární komise atd.), v komorách, kde je předpokladem členství složení odborné zkoušky jsou **orgánem i zkušební komise**.¹⁸⁶

Výkon funkcí v jednotlivých orgánech je spojen s jedním ze znaků typickým pro zájmovou samosprávu, tzv. osobním základem,¹⁸⁷ což znamená, že funkce v orgánech mohou zastávat pouze členi komory, přičemž tyto funkce jsou čestné, není tedy za ně poskytována odměna, pouze náhrada za ztrátu času a náhradu hotových výdajů.¹⁸⁸

V ČAK-u je pak úprava organizační struktury a orgánů uvedena v §41 ZoA, kde jsou taxativně vyjmenovány tyto orgány ČAK-u¹⁸⁹:

- a) *sněm* jako nejvyšší orgán
- b) *představenstvo* jako výkonný orgán
- c) *předseda komory* jako statutární zástupce
- d) *kontrolní rada* jako kontrolní orgán
- e) *kárná komise* jako disciplinární orgán
- f) *odvolací kárná komise*
- g) *zkušební komise*

Podrobnosti o volbách do orgánů ČAK-u, jsou upraveny ve **volebním řádu ČAK-u** ze dne 16. Října 2009,¹⁹⁰ podrobnosti o organizaci ČAK-u a jeho orgánech je stanovena **organizačním řádem ČAK-u**.

¹⁸⁶ FIALA, Josef, MATES, Pavel: Komory podnikatelů..., s. 10-11.

¹⁸⁷ Podrobně rozvedeno v kap. 4

¹⁸⁸ Např. §48 ZoA

¹⁸⁹ Pravomoc jednotlivých orgánů je uvedena v ustanoveních § 42- 47a ZoA, přičemž mám za to, že z jejich názvu je patrné, čeho se rozsah jejich oprávnění týká, proto nebude podrobněji rozváděn.

¹⁹⁰ Dle čl. 1 řádu jsou volenými orgány: členi a náhradníci představenstva, kontrolní rady, kárné a odvolací kárné komise

ČAK dále též může zřizovat **poradní orgány**.¹⁹¹ Těmi jsou v souladu usnesením představenstva¹⁹² *výbory* (např. výbor regionálních představitelů), poradní orgány pro studijní a legislativní činnost (tzv. *kolegia a sekce*), *redakční rada Bulletinu advokacie*.¹⁹³

Prostřednictvím jednotlivých orgánů je pak de facto vykonávaná veřejná správa, kterou stát přenesl na samosprávné organizace. Jsou tak přímo jednotlivé orgány, které kontrolují dohled nad respektováním závazných právních předpisů a pravidel a jejich porušení kárně trestají, svým chodem a svou funkcí napomáhají dosáhnout účelům, pro které byla ta která stavovská organizace zřízena.

¹⁹¹ § 41 odst. 2 ZoA

¹⁹² Usnesení představenstva ČAK-u ze dne 10. Ledna 2006, o poradních orgánech České advokátní komory, ve znění usnesení ze dne 14. února 2012

¹⁹³ Čl. 1 tamtéž (taxativní výčet poradních orgánů)

9. Závěr

Zájmová samospráva kategoricky patří do oboru správního práva, jež je součástí veřejného práva. V souvislosti s tím, považuji za vhodné poukázat na propojení obou právních odvětví, tedy práva veřejného s právem soukromím. Byť už od Starověku teorie práva rozlišovala právní dualismus (např. Ulpianova zájmová teorie atd.) domnívám se, že v praxi nelze uplatňovat jedno právní odvětví bez druhého, neboť jednotlivé instituty toho kterého odvětví jsou spjaty a leckdy si právo veřejné vypomůže institutem práva soukromého a naopak.

Konkrétní příkladem u zájmové samosprávy je např. úprava právní subjektivity VPK (právní osobnost). Ta je podrobně upravena v OZ, tedy právem soukromým. I přesto, že jsme v jiném než veřejnoprávním odvětví, pokud ustanovení OZ nebude odporovat příslušným zákonům zřizujícím zájmové samosprávy, subsidiárně se použije soukromoprávní úprava.¹⁹⁴ V advokacii se pak některé soukromoprávní ustanovení použijí stejně jako v občanském právu, např. stanovení podmínek pro zápis do seznamu advokátů, kterými jsou i plná svéprávnost a právní osobnost, jež jsou právě vymezeny OZ. **Byť je tedy problematika zájmových samospráv problematikou spíše veřejnoprávní, nelze ji v praxi aplikovat bez příslušných soukromoprávních ustanovení.**

Profesní samospráva je také podle mého názoru jeden z velmi významných komponentů demokratického státu, neboť je to jakýsi prostředek ochrany před znovuzavedením centralistických tendencí. I když není výslovně ústavně zakotvena, i tak hraje důležitou roli v oblasti výkonu veřejné správy. Z toho důvodu se domnívám, že **pro budoucí vývoj regulace veřejnoprávních vztahů by bylo vhodné profesní samosprávě zaručit oporu i v ústavním pořádku ČR**, stejně tak jak je tomu u samosprávy územní.

Podle mého názoru je profesní samospráva neméně důležitou složkou při rozhodování o veřejných subjektivních právech a povinnostech členů, tak i při výkonu ji svěřené samostatné působnosti, tudíž by měla být postavena na roveň samosprávě územní. Tím, že není ústavně garantována (vychází pouze ze zákonných zmocnění) tomu tak dle mého názoru není. Tento stav by se měl do budoucna změnit.

Cílem mé práce bylo charakterizovat definiční prvky zájmové samosprávy s tím, že výstupem bude konkrétní projev jednotlivých znaků na příkladě ČAK-u, tedy propojení teorie správního práva v oblasti profesní samosprávy s praktickou ukázkou, konkrétně s praxí v oblasti advokacie.

¹⁹⁴ Podrobnosti o právní subjektivitě VPK a subsidiárním užití OZ jsou rozebrány v kap. 3

Tyto projevy zásad lze dle mého mínění shrnout následující tabulkou:

SAMOSPRÁVA „obecná“	ZÁJMOVÁ SAMOSPRÁVA	ADVOKACIE
1. Veřejnoprávní korporace jako subjekt veřejné správy	1. povinné členství ve VPK – exkluzivita osobního substrátu	1. Česká advokátní komora, povinné členství advokátů za zákonem stanovených podmínek
2. Princip decentralizace státní moci a subsidiarity	2. Zřízení „zájmových“ komor zákonem	2. ZoA, kterým je ČAK-u svěřen výkon veřejné správy v oblasti advokacie (<i>decentralizace</i>) a profesní dohled ČAK-u nad jejím výkonem vykonáván samotnými advokáty, jež jsou členy orgánů komory (<i>subsidiarita</i>)
3. Hospodaření s vlastním majetkem- finanční nezávislost	3. Členské příspěvky	poplatek za advokátní zkoušku, příspěvky na činnost, odvody do fondů ČAK-u
4. Nepodřízenost státním orgánům	4. Zásah do samosprávy jen na základě konkrétních ustanovení zákonů, kárná odpovědnost	Dohled MS nad zákonností stavovských předpisů, přezkum individuálních rozhodnutí soudy, kárná odpovědnost advokátů za disciplinární delikty
5. Autonomní normotvorba	5. Statutární- stavovské předpisy	Představenstvo/ sněm k dnešnímu dni vydaly celkem 29 stavovských

		předpisů
--	--	----------

Jsem toho názoru, že profesní samospráva v oblasti advokacie, je **poměrně vhodně upravena**. Jediné nedostatky v ZoA shledávám v následujícím.

1. Neúplná úprava pravomoci soudu v oblasti přezkumu

Pokud je v ZoA zakotven přezkum soudu, ať již rozhodnutí komory nebo přezkum stavovského předpisu vydaného komorou, ZoA mlčí o pravomoci soudu. Domnívám se, že vzhledem ke skutečnosti, že v ČR rozlišujeme civilní a správní soudnictví (a k tomu ještě přezkum dle části páté OSŘ), bylo by vhodné v ZoA uvést, jaký soud je daný spor oprávněn projednat a rozhodnout, případně tuto pravomoc soudů jednoznačně zakotvit v OSŘ nebo v SŘS. Myslím si, že spíše bude dána pravomoc soudů ve správním soudnictví, ale u některých otázek to může být sporné.¹⁹⁵

2. Dohled ČAK-u nad advokáty jako školiteli koncipientů

Další nedostatky v advokacii shledávám v dohledu ČAK-u nad výkonem povinností advokáta jako školitele advokátního koncipienta. Nebudu zde opakovat kritiku a nástin řešení této problematiky uvedenou v kapitole 6.2.3., na níž v této souvislosti plně odkazuji.

3. Tendence ČAK-u prodlužovat koncipientskou praxi

Myslím si, že do budoucna by bylo vhodné, aby ČAK (pokud je nespokojený s úrovní vzdělání koncipientů), začal spolupracovat s akademickou samosprávou. V kooperaci s ní, by mohlo být do studijních programů právo zařazena např. odborná praxe v oblasti advokacie, stejně tak jak je tomu v současnosti v oblasti justice, kdy student může absolvovat odbornou stáž na soudě. Zařazení **praxe v oblasti advokacie již za studií**, je dle mého názoru vhodnější způsob, kterým lze zlepšit praktická příprava na výkon advokacie, než prodlužování koncipientské praxe.

4. Financování prostřednictvím poplatků členů ČAK-u

Další diskutabilní otázka je financování, respektive **úměrnost či neúměrnost** výše **poplatků**, kteří jsou členi komory ji povinni ročně hradit. Např. advokát, jenž je zapsán v seznamu ČAK-u, zaměstnávající jednoho koncipienta zaplatí komoře **ročně celkem částku 16 750,- Kč** (členský příspěvek 8 000,- Kč, platba do sociálního fondu 500,- Kč, do fondu vzdělání 3 000,- Kč za každého zaměstnaného koncipienta a 5 250,- Kč za pojištění pro rok 2015).

¹⁹⁵ Např. nejednotná judikatura ohledně pravomoci soudů při přezkumu nevyhovění zápisu do seznamu ČAK-u (blíže kapitola 3.2.3.)

Mám za to, že posouzení výše této částky souvisí s tím, jakého seskupení je advokát členem a celkově s příjmy advokátů (rozdílné příjmy budou určitě u advokáta, jež vykonává tzv. samostatnou advokacii, u advokátních společností, sdružení advokátů atd.)¹⁹⁶ Já osobně jsem toho názoru, že tato částka není nikterak přemrštěná ani nijak likvidační.

Naopak u poplatku za výkon advokátní zkoušky (8 500,- Kč plus platby s tím související) se domnívám, že zde je poplatek neúměrný a ČAK by mohl snížit.¹⁹⁷ **Profesní samospráva tedy nemalým způsobem zasahuje do ekonomické sféry svých členů, nicméně její financování je jedním z důležitých komponentů, díky kterému může nezávisle fungovat.**

Na závěr své práce považuji za vhodné uvést toto **shrnutí**. Česká advokátní komora je subjektem veřejné správy, je veřejnoprávní korporací. Je to též stavovská organizace, která sdružuje veškeré advokáty v ČR (povinné členství v komoře). Hlavní činností komory je výkon veřejné správy v oblasti advokacie, dále pak dohled nad výkonem profese advokáta a ochrana zájmů svých členů. ČAK k plnění těchto cílů disponuje s oprávněním vydávat stavovské předpisy, jež ovšem nesmějí překročit rámec zákonného zmocnění. K plnění svých cílů také disponuje finančními prostředky, přičemž jejich zisk a hospodaření s nimi je na vlastní úvaze komory, neboť je finančně a hospodářsky nezávislá na státě. K výkonu jednotlivých oprávnění má svou vlastní organizační strukturu, přičemž funkce v jednotlivých orgánech mohou zastávat pouze členi komory a to pouze za náhradu za ztrátu času a hotových výdajů.

Domnívám se, že ČAK je instituce, na níž se plnohodnotně projevují veškeré znaky charakterizující subjekty profesních samospráv a že vhodně vykonává veřejnou správu advokacie. Ovšem v současné době se vyskytují poměrně aktuální problémy, související s výkonem profese advokáta jako je např. přeplnění advokátního stavu, odborná či neodborná příprava koncipientů na zkoušky atd.,¹⁹⁸ a sama jsem zvědavá na to, jak ČAK dané problémy vyřeší, jaké zaujme k těmto věcem stanovisko, což ovšem ukáže pouze čas.

¹⁹⁶ § 14 a §15 ZoA a násl.

¹⁹⁷ Blíže kapitola 4.1

¹⁹⁸ Blíže rozvedeno v kapitole 6.2.3

Seznam použitých zdrojů

1. Knižní publikace

- SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3. vydání. Praha: ASPI- Wolters Kluwer, 2013. 497 s.
- HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo (obecná část)*. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 792 s.
- PRŮCHA, Petr. *Správní právo: Obecná část*. 8. vydání. Brno: Doplněk, Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. 427 s.
- KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. 1. vydání. Praha: Linde, 2007. 399 s.
- WEYR, František. *Teorie práva*. 1. vydání. Praha: Orbis, 1936. 388 s.
- PAVLÍČEK, Václav a kol. *Ústavní právo a státověda. Díl 1, Obecná státověda*. 1. vydání. Praha: Linde, 1998. 369 s.
- JELLINEK, Jiří. *Všeobecná státověda*. 1. vydání. Praha: J. Laichter, 1906. 866 s.
- HENDRYCH, Dušan a kol. *Právní slovník*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009. 1459 s.
- FIALA, Josef, MATES, Pavel. *Komory podnikatelů a komory svobodných povolání*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1994. 197 s.
- BAILEY, Smith, GUNN, J. Michael, SMITH, Peter F. *Smith and Bailey on the modern English legal system*. London: Sweet & Maxwell, 1996. 1030 s.
- MACKOVÁ, Alena. *Právní pomoc advokátů a její dostupnost*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001. 240 s.
- KUBŮ, Lubomír, HUNGR, Pavel, OSINA, Petr. *Teorie práva*. 1. vydání. Praha: Linde, 2007. 335 s.
- KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 1999. 264 s.

Komentáře:

- SLÁDEČEK, Vladimír, MIKULE, Vladimír, SYLLOVÁ, Jindřiška. *Ústava České republiky: komentář*. 1. vydání. Praha : C.H. Beck, 2007. 935 s.
- PAVLÍČEK, Václav a kol. *Ústava a ústavní řád České republiky: Komentář. 2. díl, Práva a svobody*. 2. vydání. Praha: Linde, 2002. 871 s.
- HENDRYCH, Dušan, SVOBODA, Cyril a kol. *Ústava České republiky. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 1997. 242 s.

- WAGNEROVÁ, Eliška a kol. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2012. 931 s.
- SVEJKOVSKÝ, Jaroslav a kol. *Zákon o advokacii: komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012. 633 s.
- LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část. (§ 1- 654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014. 2400 s.

Sborníky:

- ŠEFL, Vladimír. Financování profesních komor s povinným členstvím. In KOTÁSEK, Josef a kol. (ed). *Dny práva 2011- Days of law 2011- Finance veřejného sektoru (právní a ekonomické aspekty jeho fungování)*. 1. vydání. Brno: Právnická fakulta MU Brno, 2012, s. 383- 394.
- ŠEFL, Vladimír. Právní a ekonomické aspekty povinného členství v profesních komorách. In DÁVID, Radovan a kol. (ed). *Dny práva – 2010 – Days of Law 2010- The conference proceedings*. 1. vydání 2010. Brno: Právnická fakulta MU Brno, 2010, s. 560- 571.
- BALÍK, Stanislav. Ke vztahu advokátské samosprávy a Ministerstva spravedlnosti. In HLOUŠEK, Vít, ŠIMÍČEK, Vojtěch (ed). *Výkonná moc v ústavním systému České republiky*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004, s. 129- 141.
- HAVLAN, Petr. Dvojí pojetí samosprávy a jeho projekce do majetkové sféry územních samosprávných celků. In HLOUŠEK, Vít, ŠIMÍČEK, Vojtěch (ed). *Výkonná moc v ústavním systému České republiky*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita Brno, 2004, s. 275- 283.

2. Odborné články

- MATULA, Miloš. Funkce státu a koncepce decentralizace. *Právník*, 2006, č. 2, s. 137.
- MATES, Pavel. Správa jinými subjekty. *Právní rádce*, 2000, č. 5, s. 20-22.
- DVOŘÁČEK, Dan. Právní povaha předpisů zájmové samosprávy. *Právní rozhledy*, 2006, roč. 14, č. 24, s. 882-887.
- SLÁDEČEK, Vladimír. Ještě k povaze předpisů zájmové samosprávy. *Právní rozhledy*, 2008, č. 4, s. 130- 139.
- KOUDELKA, Zdeněk. Je stavovská organizace a stavovský předpis neústavní? *Bulletin advokacie*, 2000, č. 4, s. 31-35.

- KOUDELKA, Zdeněk. Zájmová samospráva a její předpisy. *Bulletin advokacie*, 2001, č. 5, s. 8- 18.
- JANOVEC, Michal. Zájmová samospráva. *Právní fórum*, 2011, č. 5, s. 216- 222.
- MATES, Pavel. Státní dozor nad zájmovou samosprávou. *Právní rozhledy*, 2011, č. 24, s. 885- 890.
- MOTYČKA, Petr. Kárná řízení advokátů, soudců a státních zástupců aneb měří se všem stejným metrem? *Bulletin advokacie*, 2015, č. 1-2, s. 46- 52.
- HAVLAN, Petr, NEUMANNOVÁ, Hana. K profesním komorám jako subjektům vlastnického a jiných majetkových práv. *Právní zpravodaj*, 2007, roč. 8, č. 4, s. 10-11.
- SNÁŠELOVÁ, Lygie. Zpráva o hospodaření ČAK. *Bulletin advokacie*, 2005, č. 9, s. 10.

3. Mezinárodní smlouvy a ústavní zákony

- Evropská charta místní samosprávy, sdělení Ministerstva zahraniční věci č. 181/1999 Sb., ve znění sdělení č. 369/1999 Sb.
- Ústavní zákon ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů

4. Zákony a podzákoné právní předpisy

Stěžejní:

- Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 269/1994 Sb., zákon o rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 634/2004 Sb., zákon o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 197/1996 Sb., advokátní zkušební řád, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 244/ 1996 Sb., advokátní kárný řád, ve znění pozdějších předpisů

Ostatní:

- Zákon o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 220/1991 Sb., zákon o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 381/1991 Sb., zákon o Komoře veterinárních lékařů České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 360/1992 Sb., zákon o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 358/1992 Sb., zákon o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 93/2009 Sb., zákon o auditorech, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 417/2004 Sb., zákon o patentových zástupcích a o změně zákona o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 120/2001 Sb., zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 300/2001 Sb., zákon o matrikách, jménu a příjmení, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 289/1995 Sb., lesní zákon, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, ve znění pozdější předpisů
- Zákon č. 111/1998 Sb., zákon o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 365/2000 Sb., zákon o informačních systémech veřejné správy, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 29/2000 Sb., o poštovních službách, ve znění pozdějších předpisů

5. Stavovské předpisy a jiná činnost ČAK-u

Stavovské předpisy

- Usnesení Sněmu ČAK-u č. 3/1999 Věstníku, organizační řád České advokátní komory, ve znění pozdějších předpisů
- Usnesení představenstva ČAK-u č. 2/2004, kterým se stanoví poplatek za advokátní zkoušku, zkoušku způsobilosti a uznávací zkoušku a podrobnosti o jeho placení, ve znění pozdějších předpisů
- Usnesení představenstva ČAK-u č. 14/2004 Věstníku, o úpravě výše příspěvku na činnost České advokátní komory
- Usnesení sněmu ČAK-u č. 4/1999 Věstníku, kterým se schvaluje výše a splatnost příspěvku na činnost České advokátní komory, ve znění pozdějších předpisů
- Usnesení představenstva ČAK-u č. 1/1998 Věstníku, o výchově advokátních koncipientů a dalším vzdělávání advokátů, ve znění pozdějších předpisů
- Usnesení sněmu ČAK-u č. 6/1999 Věstníku, kterým se schvaluje výše a splatnost odvodu advokátů do sociálního fondu České advokátní komory, ve znění pozdějších předpisů
- Usnesení sněmu ČAK-u č. 7/2005 Věstníku, o fondu České advokátní komory pro vzdělávání advokátních koncipientů, ve znění pozdějších předpisů
- Usnesení představenstva ČAK-u č. 1/2001 Věstníku, kterým se stanoví pravidla vydávání Věstníku, ve znění pozdějších předpisů

Ostatní:

- Stálý volební řád sněmu ČAK-u ze dne 16. října 2009
- Sdělení představenstva České advokátní komory ze dne 13. října 2005, uveřejněné v částce 4/2006 Věstníku ze dne 13. prosince 2005.
- Sdělení představenstva České advokátní komory ze dne 13. října 2005: Zásady pro posuzování žádostí o zápis do seznamu advokátních koncipientů, o umožnění vykonání advokátní zkoušky a o zápis do seznamu advokátů
- Usnesení představenstva ČAK-u ze dne 10. ledna 2006, o poradních orgánech České advokátní komory, ve znění usnesení ze dne 14. února 2012

6. Judikatura a kárná rozhodnutí ČAK-u

- Nález Ústavního soudu ze dne 16. dubna 2003, sp. zn. I ÚS 181/101
- Nález Ústavního soudu ze dne 14. října 2008, sp. zn. Pl.ÚS 40/06
- Usnesení Ústavního soudu ze dne 2. prosince 2008 sp. zn. IV. ÚS 1373/07
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. ledna 2009, sp. zn. 3 Ans 10/2008

- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. března 2008, sp. zn. 3 Ads 98/2007
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. května 2005, sp. zn. 1 As 21/2004
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. dubna 2009, sp. zn. 25 Cdo 4865/2008
- Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 31. října 2001, sp. zn. 38 Ca 233/2001
- Rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích, sp. zn. 16 Ca 157/99 (Soudní judikáty 2/2000 s. 116).
- Rozhodnutí kárného senátu ČAK-u sp. zn. K 24/2000.
- Sbíрка kárných rozhodnutí České advokátní komory 2012-2013, str. 78.
- Sbíрка kárných rozhodnutí České advokátní komory 2002-2003, str. 98.

7. Elektronické prameny

Články:

- ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA. *Advokátům soukromá škola nestačí*. [online]. cak.cz, cit. [1. Března 2015] Dostupné z <<http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=7281>>.
- EPRAVO.CZ. *Opis a výpis z rejstříku trestů*. [online]. epravo.cz, 23. října 2001 [cit. 1. března 2015]. Dostupné na< <http://www.epravo.cz/top/clanky/opis-a-vypis-z-rejstriku-trestu-15264.html> >.
- CZECHPOINT. *Výpis z rejstříků trestů*. [online]. czechpoint.cz, aktualizováno 1. března 2015 [cit. 1. března 2015]. Dostupné na< <http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/251>>.
- KOUDELKA, Zdeněk. Profesionální komory s povinným členstvím. *Studia Trebicensia, Třebíč, Západo moravská vysoká škola Třebíč o.p.s. 2012* (časopis na webu vydavatele). Dostupné na< https://is.muni.cz/repo/1102956/Profesni_komory.pdf>.
- ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA. *Kontrolní oddělení- náplň činnosti dle kancelářského řádu* [online]. cak.cz, [cit. 6. března]. Dostupné z <<http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=166>>.
- ČTK. *Advokátních koncipientů je stále víc, platy jim stagnují*. [online]. tyden.cz, 8. března 2013, [cit. 7. března 2015]. Dostupné na <http://www.tyden.cz/rubriky/byznys/cesko/advokatnich-koncipientu-je-stale-vic-platy-jim-stagnuji_263552.html#.VP37sPmG8rU>.

- MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI. *Informace o minimální mzdě od 1. ledna 2015*. [online]. mpsv.cz, 24. října 2014 [cit. 7. března 2015]. Dostupné na <<http://www.mpsv.cz/cs/19457>>.
- INDRUCHOVÁ, Eva. Statistická komparace advokátní profese ve vybraných evropských státech. *Bulletin advokacie*, 2013, [online]. Publikováno 4. srpna 2013, [cit. 7. března 2015]. Dostupné na <<http://www.bulletin-advokacie.cz/statisticka-komparace-advokatni-profese-ve-vybranych-evropskych-statech?browser=full>>.
- Bod 7a Zápisu z 15. schůze jednání představenstva ČAK-u, která se konala ve dnech 9. a 10. února 2015 Dostupné na <http://www.cak.cz/assets/pro-advokaty/aktuality/zapis_15_-_predstavenstvo_2015_02_09.pdf>.
- ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA. *Sdělení České advokátní komory ve věcech délky právní praxe advokátních koncipientů*. [online]. cak.cz, [cit. 7. března 2015]. Dostupné na <<http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=10319>>.
- *Zápis z 13. schůze představenstva ČAK-u ze dne 9. a 10. prosince*. Dostupné na <http://www.cak.cz/assets/pro-advokaty/aktuality/zapis_13_predstavenstvo_2014_12_09.pdf>.
- BLAŽEK, Vojtěch. *Pelikánův plán: Absolventi práv budou muset povinně na dva roky na praxi k soudu*. [online]. iHned.cz, 16. února 2015 [cit. 9. března 2015]. Dostupné na <<http://archiv.ihned.cz/c1-63542710-pelikanuv-plan-absolventi-prav-budou-muset-povinne-na-dva-roky-na-praxi-k-soudu>>.
- ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA. *Sdělení ČAK o povinných platbách a pojistném* [online]. cak.cz, [cit. 10. března 2015]. Dostupné na <<http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=1391>>.

Webové stránky:

- ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA [online]. Dostupné z <<http://cak.cz>>.
- EPRAVO CZ [online]. Dostupné z <<http://www.epravo.cz>>.
- CZECHPOINT [online]. Dostupné z <<http://www.czechpoint.cz>>.
- MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI [online]. Dostupné z <<http://www.mpsv.cz/cs/19457>>.
- TYDEN CZ [online]. Dostupné z <<http://www.tyden.cz>>.
- IHNED CZ [online]. Dostupné z <<http://archiv.ihned.cz>>.

Abstrakt

Hlavním cílem mé diplomové práce na téma *Charakteristika subjektu zájmové samosprávy na konkrétním příkladu České advokátní komory* je aplikovat teoretické poznatky charakterizující zájmovou samosprávu právě na České advokátní komoře, tedy konkrétně poukázat na projev té které zásady. Tomu odpovídá i struktura jednotlivých kapitol, kdy v první kapitole jsou vymezeny základní pojmy, s kterými po celou část práce pracuji. V následujících kapitolách jsou pak vždy v první části rozvedeny definiční znaky zájmové samosprávy aplikované na komoru. Ke konci každé kapitoly je zhodnocena účelnost právní úpravy, případně vytčeny nedostatky.

Abstract

The main aim of my diploma thesis on topic „*The characteristic of self-government's subject on example of Czech Bar Association*“ is to apply theoretical knowledge characterizing self-government just on the Czech Bar Association, therefore, specifically point out the main principles. This corresponds to the structure of the chapters, when in the first chapter are defined the basic concepts, which are used throughout the whole thesis. Then in the first parts of all next chapters, there are elaborated the defining characteristics of interest self-government, applied to the bar association. At the end of each chapter evaluates the effectiveness of legislation, or possibly remedy the deficiencies.

Klíčová slova:

Veřejná správa, zájmová samospráva, veřejnoprávní korporace, Česká advokátní komora, advokacie, advokát, koncipient, stavovské předpisy, financování, organizační struktura.

Key words:

Public administration, self- government, public corporation, Czech Bar Association, advocacy, attorney, articulated clerk, professional regulation, financing, organization structure.